

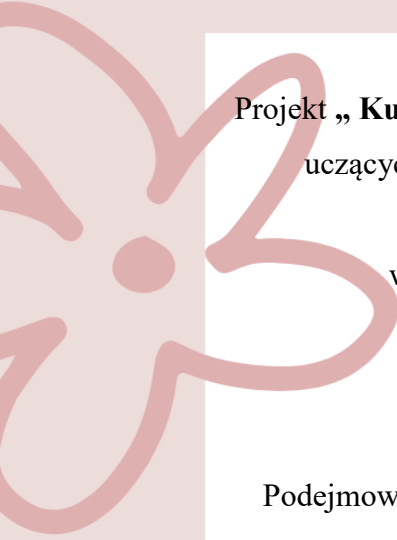

SZKOŁA
PODSTAWOWA NR 137
— W KRAKOWIE —

♥ KU PAMIĘCI
ZOFII KOSSAK—
SZCZUCKIEJ

Było to wiele lat temu...

Dziękujemy Ci Cioci Zosiu
za Twoje serce oddane Ojczyźnie.

Twój patriotyzm i Twoja miłość
do Narodu Polskiego jest dla Nas
wzorem do naśladowania.

Projekt „**Ku pamięci Zofii Kossak-Szczuckiej**” opracowany przez zespół nauczycieli uczących w Szkole Podstawowej nr 137 im. prof. Wiktora Zina w Krakowie to zbiór działań opracowanych w formie scenariuszy zajęć wprowadzających dziecko w wieku przedszkolnym i szkolnym w tematykę życia, twórczości i działalności patriotki **Zofii Kossak-Szczuckiej.**

Podejmowane działania są odpowiedzią na kształtowanie wśród dzieci i młodzieży tożsamości narodowej oraz przywracanie pamięci bohaterom narodowym.

Zrealizowanie projektu kończy się ewaluacją przeprowadzoną w formie konkursu skierowanego do trzech grup wiekowych.

Zadaniem pierwszej grupy wiekowej – dzieci w wieku przedszkolnym jest wykonanie **pracy plastycznej** związanej z życiem, twórczością lub działalnością Zofii Kossak-Szczuckiej.

Zadaniem drugiej grupy wiekowej – uczniowie klas 1-3 jest **napisanie i ozdobienie kartki z pamiętnika** dotyczącej spotkania z życiem, twórczością lub działalnością Zofii Kossak-Szczuckiej.

Zadaniem trzeciej grupy wiekowej – uczniowie klas 4-8 jest **napisanie wiersza** dotyczącego życia, twórczości lub działalności Zofii Kossak-Szczuckiej.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1

Grupa wiekowa: dzieci w wieku przedszkolnym

Temat zajęć: Patriotyzm w życiu i twórczości Zofii Kossak-Szczuckiej.

Cel ogólny:

- kształtowanie świadomości patriotycznej,
- rozbudzanie poczucia szacunku oraz miłości do Ojczyzny,
- rozwijanie postaw prospołecznych i dobra wspólnego,
- zapoznanie z postacią Zofii Kossak-Szczuckiej,
- doskonalenie umiejętności uważnego słuchania i rozumienia prezentowanego wiersza.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- wie, kim jest Zofia Kossak-Szczucka,
- odpowiada na pytania,
- poszerza słownictwo czynne związane z pojęciami patriotycznymi,
- potrafi zgodnie współpracować w grupie,
- rozwija spostrzegawczość, pamięć i logiczne myślenie.

Metody pracy: podająca, problemowa, aktywizująca.

Formy pracy: indywidualna, grupowa, zespołowa.

Pomoce i środki dydaktyczne: zdjęcia, powiązane z życiem i twórczością Zofii Kossak-Szczuckiej (zał. nr 1), klocki, karta pracy – portret Zofii Kossak-Szczuckiej do kolorowania (zał. nr 2).

Przebieg zajęć:

1. **Wiersz „Zofia”** autor Svitlana Liubitska - omówienie wiersza i wspólne przyklejenie obrazków/zdjęć dotyczących życia i twórczości Zofii Kossak-Szczuckiej (zał. nr 1).

Ciocią Zosia

Zosia zwana Ciocią pisarką polską była

Z rodu Kossaków pochodziła.
Jej tata malarzem był wspaniałym
Więc Ciocia Zosia też sięgnęła jego chwały.

Powieści wiele napisała
I często historię Polski w nich opisywała.

Ojczyznę swoją, jak matkę traktowała
Dobro i prawdę nad życie kochała.

Sprawdzenie zrozumienia tekstu wiersza.

- Czy jest jakiś wyraz, którego nie rozumiecie?

np.: pisarka, chwała, ród, powieść, historia, dobro, prawda.

2. Rozmowa kierowana przez nauczyciela na temat treści wysłuchanego wiersza.

Propozycja pytań:

- O kim jest wiersz? (O pisarce Zofii Kossak-Szczuckiej)
- Jakie nazwisko nosili jej rodzice? (Kossak)
- Kim był jej tata? (malarzem)
- Czym zajmuje się malarz?
- Kim była Ciocia Zosia/ (pisarką)
- Czym zajmuje się pisarka?
- O czym pisała Ciocia Zosia?
- Jak Ciocia Zosia traktowała Polskę?
- Jak myślicie dlaczego w życiu Ciocia Zosia kochała prawdę i dobro?

3. Zabawa matematyczna.

Nauczyciel przygotowuje po 5 kolorowych klocków dla każdego dziecka.

Czyta zdania o Zofii Kossak-Szczuckiej, a zadaniem dziecka jest ułożyć wieżę z takiej ilości klocków, która będzie odpowiadała liczbie wyrazów w zdaniu.

Propozycja zdań:

1. Zosia jest pisarką.

2. Zosia zwana jest Ciocią.
3. Ciocia Zosia lubi prawdę i dobro.
4. Tata Zosi był malarzem.
5. Ciocia Zosia kochała Polskę.

4. Propozycja dla dzieci starszych.

Ułóż zdania wykorzystując wyrazy: Zofia, pisarka, powieść, malarz, patriota, Ojczyzna, pisała, ciocia, prawda, dobro, kochała.

5. Portret Zofii Kossak-Szczuckiej - praca plastyczna.

Dzieci kolorują/malują kredkami/pastelami/farbami portret Zofii Kossak-Szczuckiej, poprzednio tworząc puzzle z obrazka (karta pracy załącznik nr 2). Nauczyciel omawia z dziećmi wykonane prace podkreślając znaczenie dobra i prawdy w życiu człowieka. Prezentacja wykonanych prac w galerii przedszkolnej.

6. Podsumowanie

Quiz - dzieci oceniają prawdziwość zdania wypowiedzianego przez nauczyciela.

Propozycja zdań:

- Polska jest Ojczyzną dla Zofii Kossak-Szczuckiej. (TAK)
- Ciocia Zosia pisała komiksy. (NIE)
- Zosia pisała książki dla dzieci. (TAK)
- Zofia kochała Polskę. (TAK)
- Ciocia Zosia kierowała się w życiu dobrem i prawdą. (TAK)

Autor: Svitlana Liubitska

Załącznik nr 1 do scenariusza nr 1

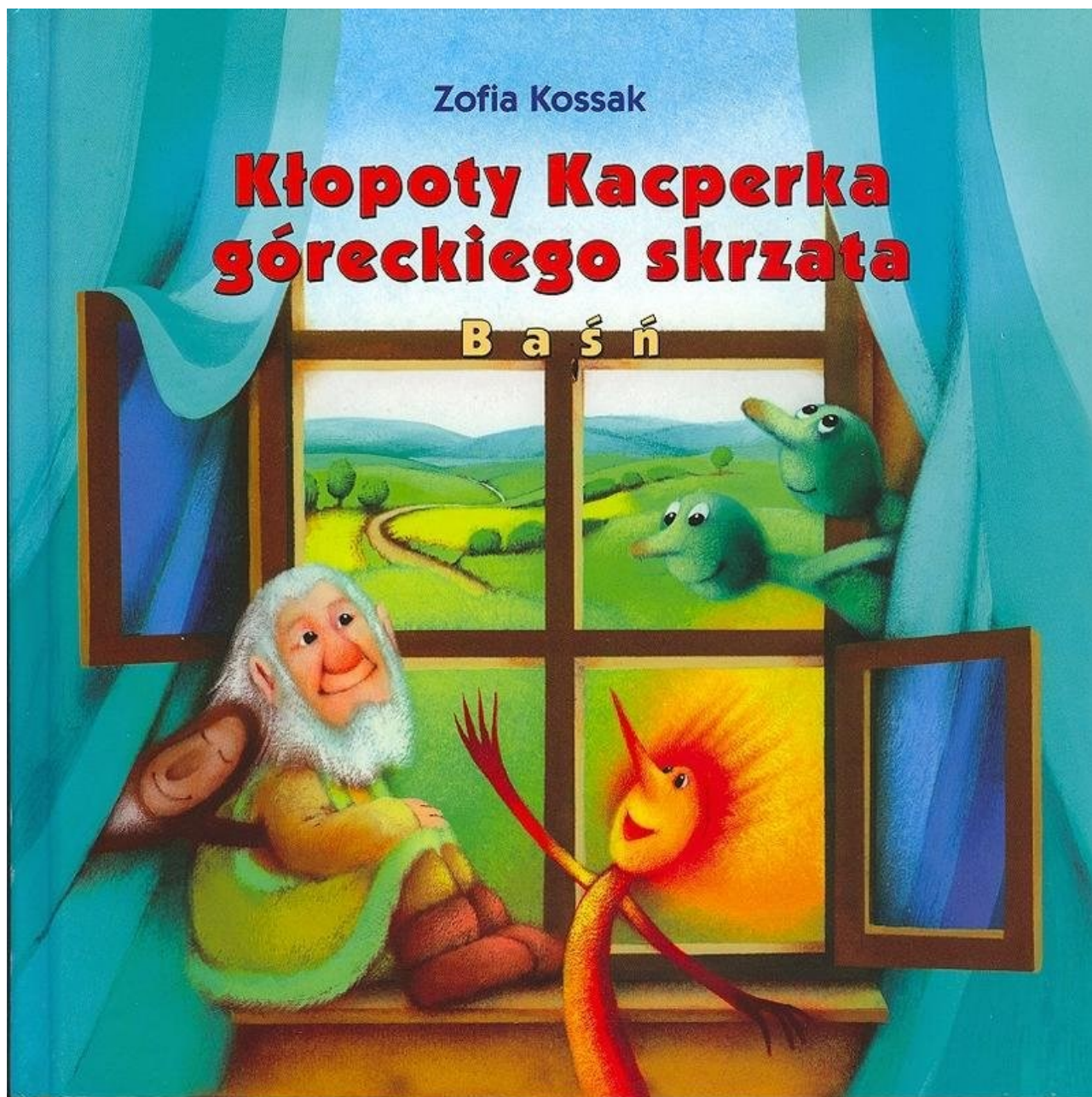

Załącznik nr 2 do scenariusza nr 1

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 2

Grupa wiekowa: dzieci w wieku przedszkolnym

Temat zajęć: Jak Ciocia Zosia służyła swojej Ojczyźnie?

Cel ogólny:

- kształtowanie świadomości patriotycznej,
- rozbudzanie poczucia szacunku oraz miłości do Ojczyzny,
- rozwijanie postaw prospołecznych i dobra wspólnego.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- wie, czym zajmowała się Zofia Kossak-Szczucka zwana jako „Ciocia Zosia”,
- uważnie słucha opowiadania i wypowiada się na jego temat,
- wyraża szacunek w stosunku do osób służących Ojczyźnie,
- zna sposoby pełnienia służby dla swojej Ojczyzny,
- wie jak wygląda apteczka pierwszej pomocy,
- potrafi odnaleźć w apteczce pierwszej pomocy bandaż i wie jak z niego skorzystać,
- współdziała z dziećmi podczas zabawy.

Metody pracy: podająca, problemowa, aktywizująca.

Formy pracy: indywidualna, grupowa, zespołowa.

Pomoce i środki dydaktyczne: opowiadanie (zał. nr 1), tamburyn, wycięte z papieru figury geometryczne, woreczki z ryżem, woreczki z grochem, patyki, kamienie, piankowe krążki, apteczka pierwszej pomocy, bandaż, lalka.

Przebieg zajęć:

1. **Opowiadanie „Ukryte talenty” autor: Joanna Ślanda, praca z tekstem - załącznik „Ukryte talenty”**

Tego lata wieczór był wyjątkowo piękny. Zachodzące słońce oświetlało pola pełne urodzajnych zbóż. Wokół kwiatów gromadziły się pszczoły i motyle. Słuchać było też piękny

śpiew ptaków, które swą muzyką umilały mieszkańcom tutejszej wsi gorące popołudnie. Wzdłuż polnej drogi spacerowała starsza kobieta z siwymi włosami, wesoło spoglądając w stronę nadbiegającej w jej kierunku dziewczynki. Dziewczynka już z oddali nawoływała i machając ręką dawała do zrozumienia, że chce, aby kobieta na nią poczekała.

- Witaj Ciociu Zosiu. Idę właśnie w kierunku domu. Może pójdziemy razem?

- Oczywiście, że tak.

- Wiesz Ciociu, Antek mówi, że jego tata jest żołnierzem i służy naszej Ojczyźnie.

- Wiesz Natałko, każdy z Nas może tak naprawdę służyć naszej ojczyźnie i nie trzeba być żołnierzem ani nosić munduru.

- Ale jak to... Przecież żołnierze dbają o nasze bezpieczeństwo. Pomagają też, kiedy w państwie dzieje się jakieś nieszczęście np. powódź. A kiedy obchodzimy Święta Narodowe zakładają te piękne galowe mundury i maszerują nie popełniając przy tym żadnego błędu.

Ciocia uśmiechnęła się do Natałki i powiedziała:

- każdy z nas ma jakieś ukryte talenty i dzięki nim może służyć innym oraz Ojczyźnie. Kiedy byłam małą dziewczynką też nie wiedziałam, co będę w życiu robić? Później zauważyłam, co sprawia mi radość i co wychodzi mi najlepiej.

- A co to takiego Ciociu? – zapytała z zainteresowaniem Natałka.

- Uwielbiam pisać książki. Czy zastanawiałaś się kiedyś, co by się stało, gdyby na świecie wszystkie książki zniknęły?

- Ojej, chyba wtedy świat stałby się okropnie smutny. Przecież ja uwielbiam słuchać bajek! Gdyby ich zabrakło nie mogłabym wieczorami zasnąć.

- Pewnie książki czyta ci teraz twoja mama, ale żeby nauczyć się czytać i pisać potrzebujesz nauczyciela. Ja też w pewnym okresie swojego życia byłam nauczycielem i pomagałam każdemu dziecku odkrywać swoje ukryte talenty.

- Co jeszcze Ciociu robiłaś, aby służyć naszej Ojczyźnie? – zapytała dziewczynka.

- Wiesz, w naszej Ojczyźnie nie zawsze dobrze się działo. Kiedyś bardzo dużo ludzi znalazło się w niebezpieczeństwie i wtedy postanowiłam im pomóc. Założyłam specjalną organizację pod nazwą „Żegota”, która pomagała żydowskim dzieciom. Szukałam im schronienia i dbałam, aby nic złego się nie stało w trudnym czasie wojny. Miałam też przyjaciółkę Emilkę, która była pielęgniarką i opatrywała dzieciom rany. Czasami ryzykowałyśmy własnym życiem. Zawsze dbałyśmy o dobre imię Polski i byłyśmy dumne, że jesteśmy Polkami.

- Ciociu, ja bardzo bym chciała być pielęgniarką i pomagać innym! A w jaki sposób ja mogę służyć swojej Ojczyźnie? Przecież jestem jeszcze taka mała. Nie umiem czytać ani pięknie malować, dopiero uczę się śpiewać te wszystkie patriotyczne pieśni i nie wiem jak opatruje się innym rany.

- Wystarczy, że będziesz wypełniać swoje obowiązki. Masz takie obowiązki zarówno w domu jak i w przedszkolu. Czy wiesz, co to za obowiązki?

- Muszę sprzątać po skończonej zabawie, chociaż nie zawsze mam to ochotę. Kiedy mama i tata idą do pracy, ja idę do przedszkola i tam spędzam czas z moimi kolegami i koleżankami z którymi chętnie się bawię.

- Świetnie, czyli doskonale zdajesz sobie sprawę ze swoich obowiązków. A czy wiesz, jakie to ważne. Kiedy idziesz do przedszkola uczysz się nowych rzeczy i chociaż na początku nie zawsze wszystko wychodzi, to z czasem zaczynasz pięknie malować, czytać, liczyć, śpiewać. Wówczas odkrywają się twoje zainteresowania i ukryte talenty.

- A do czego są mi potrzebne te zainteresowania i ukryte talenty?

- Dzięki nim będziesz mogła w przyszłości wykonywać pracę, która da Ci dużo radość na przykład możesz zostać pielęgniarką. W naszej Ojczyźnie są nie tylko potrzebni żołnierze, ale też lekarze, którzy leczą ludzi, pielęgniarki, które opatrują rany, sportowcy, którzy zdobywają medale i nauczyciele, którzy uczą dzieci odkrywają ich talenty. Może, kiedy będziesz starsza przeczytasz moje książki i docenisz też jak ważną rolę w życiu społecznym odgrywają pisarze.

- Już nie mogę doczekać się, kiedy nauczę się czytać!

Ciocia Zosia uśmiechnęła się i powiedziała:

- Czas szybko leci. Już widać Twój dom. Do zobaczenia Natalko. Mam nadzieję, że niedługo się spotkamy.

- Do widzenia Ciociu Zosiu! – odpowiedziała dziewczynka i pobiegła w kierunku domu.

2. Rozmowa kierowana przez nauczyciela na temat treści wysłuchanego opowiadania.

Propozycja pytań:

- Kogo spotkała Ciocia Zosia? (Natalkę)

- Kim był tata Antka? (żołnierzem)

- Co lubiła robić Ciocia Zosia? (pisać książki)

- Jaki zawód wykonywała Ciocia Zosia? (była nauczycielką i pisarką)

- W jaki sposób ludzie mogą służyć swojej Ojczyźnie? (wykonując dobrze swoją pracę, zawód, służąc ludziom)

- W jaki sposób wy możecie służyć Ojczyźnie? (Wypełniać powierzone obowiązki, uczyć się nowych rzeczy).

3. **Kalambury - zawody**

Wybrane dzieci losują jedną karteczkę, na której zapisana jest nazwa zawodu (zał. nr 2). Kiedy jedna osoba próbuje przy pomocy ruchów, gestów i mimiki pokazywać wylosowany przez siebie zawód, pozostałe dzieci mają za zadanie rozpoznać, co to za zawód (malarz, pisarz, pielęgniarka, nauczyciel, żołnierz, strażak).

4. **Przejście przez ścieżkę sensoryczną**

Nauczyciel układa ścieżkę z piankowych krążków, kamieni, patyków, woreczków wypełnionych ryżem, woreczków wypełnionych grochem. Na końcu ścieżki znajduje się apteczka pierwszej pomocy, w której należy znaleźć bandaże i owinąć nim nogę lalki (nawiązanie do treści opowiadania).

5. **Podsumowanie**

Ulepienie z plasteliny „Mój talent” (np. piłka/piłkarz, paleta z farbami, mikrofon, kamera, aparat fotograficzny, pędzel itp.). Nauczyciel omawia z dziećmi wykonane prace plastyczne podkreślając znaczenie każdego talentu w życiu człowieka. Prezentacja wykonanych prac w galerii przedszkolnej.

Autor: Joanna Ślonda

Załącznik nr 1 do scenariusza nr 2

„Ukryte talenty”

Tego lata wieczór był wyjątkowo piękny. Zachodzące słońce oświetlało pola pełne urodzajnych zbóż. Wokół kwiatów gromadziły się pszczoły i motyle. Słuchać było też piękny śpiew ptaków, które swą muzyką umilały mieszkańcom tutejszej wsi gorące popołudnie. Wzdłuż polnej drogi spacerowała starsza kobieta z siwymi włosami, wesoło spoglądając w stronę nadbiegającej w jej kierunku dziewczynki. Dziewczynka już z oddali nawoływała i machając ręką dawała do zrozumienia, że chce, aby kobieta na nią poczekała.

- Witaj Ciociu Zosiu. Idę właśnie w kierunku domu. Może pójdziemy razem?

- Oczywiście, że tak.

- Wiesz Ciociu, Antek mówi, że jego tata jest żołnierzem i służy naszej Ojczyźnie.

- Wiesz Natałko, każdy z Nas może tak naprawdę służyć naszej ojczyźnie i nie trzeba być żołnierzem ani nosić munduru.

- Ale jak to... Przecież żołnierze dbają o nasze bezpieczeństwo. Pomagają też, kiedy w państwie dzieje się jakieś nieszczęście np. powódź. A kiedy obchodzimy Święta Narodowe zakładają te piękne galowe mundury i maszerują nie popełniając przy tym żadnego błędu.

Ciocia uśmiechnęła się do Natałki i powiedziała:

- każdy z nas ma jakieś ukryte talenty i dzięki nim może służyć innym oraz Ojczyźnie. Kiedy byłam małą dziewczynką też nie wiedziałam, co będę w życiu robić? Później zauważyłam, co sprawia mi radość i co wychodzi mi najlepiej.

- A co to takiego Ciociu? – zapytała z zainteresowaniem Natałka.

- Uwielbiam pisać książki. Czy zastanawiałaś się kiedyś, co by się stało, gdyby na świecie wszystkie książki zniknęły?

- Ojej, chyba wtedy świat stałby się okropnie smutny. Przecież ja uwielbiam słuchać bajek! Gdyby ich zabrakło nie mogłabym wieczorami zasnąć.

- Pewnie książki czyta ci teraz twoja mama, ale żeby nauczyć się czytać i pisać potrzebujesz nauczyciela. Ja też w pewnym okresie swojego życia byłam nauczycielem i pomagałam każdemu dziecku odkrywać swoje ukryte talenty.

- Co jeszcze Ciociu robiłaś, aby służyć naszej Ojczyźnie? – zapytała dziewczynka.

- Wiesz, w naszej Ojczyźnie nie zawsze dobrze się działo. Kiedyś bardzo dużo ludzi znalazło się w niebezpieczeństwie i wtedy postanowiłam im pomóc. Założyłam specjalną organizację

pod nazwą „Żegota”, która pomagała żydowskim dzieciom. Szukałam im schronienia i dbałam, aby nic złego się nie stało w trudnym czasie wojny. Miałam też przyjaciółkę Emilkę, która była pielęgniarką i opatrywała dzieciom rany. Czasami ryzykowałyśmy własnym życiem. Zawsze dbałyśmy o dobre imię Polski i byłyśmy dumne, że jesteśmy Polkami.

- Ciociu, ja bardzo bym chciała być pielęgniarką i pomagać innym! A w jaki sposób ja mogę służyć swojej Ojczyźnie? Przecież jestem jeszcze taka mała. Nie umiem czytać ani pięknie malować, dopiero uczę się śpiewać te wszystkie patriotyczne pieśni i nie wiem jak opatruje się innym rany.

- Wystarczy, że będziesz wypełniać swoje obowiązki. Masz takie obowiązki zarówno w domu jak i w przedszkolu. Czy wiesz, co to za obowiązki?

- Muszę sprzątać po skończonej zabawie, chociaż nie zawsze mam to ochotę. Kiedy mama i tata idą do pracy, ja idę do przedszkola i tam spędzam czas z moimi kolegami i koleżankami z którymi chętnie się bawię.

- Świetnie, czyli doskonale zdajesz sobie sprawę ze swoich obowiązków. A czy wiesz, jakie to ważne. Kiedy idziesz do przedszkola uczysz się nowych rzeczy i chociaż na początku nie zawsze wszystko wychodzi, to z czasem zaczynasz pięknie malować, czytać, liczyć, śpiewać. Wówczas odkrywają się twoje zainteresowania i ukryte talenty.

- A do czego są mi potrzebne te zainteresowania i ukryte talenty?

- Dzięki nim będziesz mogła w przyszłości wykonywać pracę, która da Ci dużo radość na przykład możesz zostać pielęgniarką. W naszej Ojczyźnie są nie tylko potrzebni żołnierze, ale też lekarze, którzy leczą ludzi, pielęgniarki, które opatrują rany, sportowcy, którzy zdobywają medale i nauczyciele, którzy uczą dzieci odkrywają ich talenty. Może, kiedy będziesz starsza przeczytasz moje książki i docenisz też jak ważną rolę w życiu społecznym odgrywają pisarze.

- Już nie mogę doczekać się, kiedy nauczę się czytać!

Ciocia Zosia uśmiechnęła się i powiedziała:

- Czas szybko leci. Już widać Twój dom. Do zobaczenia Natalko. Mam nadzieję, że niedługo się spotkamy.

- Do widzenia Ciociu Zosiu! – odpowiedziała dziewczynka i pobiegła w kierunku domu.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 3

Grupa wiekowa: dzieci w wieku przedszkolnym

Temat zajęć: Ciocia Zosia - Nasza patriotka.

Cel ogólny:

- kształtowanie świadomości patriotycznej,
- rozbudzanie poczucia szacunku oraz miłości do Ojczyzny,
- rozwijanie postaw prospołecznych i dobra wspólnego,
- wprowadzenie pojęcia patriotyzm,
- utrwalenie symboli narodowych.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- wie, kim jest Zofia Kossak Szczucka,
- wie, co oznacza słowo patriotyzm,
- potrafi rozpoznać symbole narodowe,
- umie rozwiązywać labirynt,
- łączy obrazek z jego cieniem,
- współdziała z dziećmi podczas zabawy.

Metody pracy: podająca, problemowa, aktywizująca.

Formy pracy: indywidualna, grupowa, zespołowa.

Pomoce i środki dydaktyczne: karty pracy – labirynt (zał. nr 1), plansze do bingo (zał. nr 2), karty obrazkowe, karty pracy cienie (zał. nr 3).

Przebieg zajęć:

1. Labirynt „W drodze do Cioci Zosi”

Nauczyciel rozdaje dzieciom karty pracy z labiryntem (zał. nr 1). Zadaniem dzieci jest poprowadzić chłopca do Cioci Zosi. Po wykonaniu zadania przypomnienie wiadomości

na temat życia i twórczości Zofii Kossak-Szczuckiej. Wprowadzenie i wyjaśnienie pojęcia patriotyzmu.

Zofia Kossak Szczucka – polska powieściopisarka, patriotka, która pomagała ludziom podczas wojny. Patriotyzm oznacza „miłość ojczyzny”. Jest rozumiany między innymi jako postawa umiłowania oraz szacunku dla własnej Ojczyzny. Patriotyzm mocno łączy się z symbolami narodowymi.

2. Zabawa ruchowa do melodii ludowej „Krakowiak”

Propozycje:

- cwał dookoła sali,
- w parach podskoki z wysoko unoszonymi kolanami,
- chłopiec klęka na kolanko, dziewczynka podskakuje z nogi na nogę dookoła chłopca,
- haczyki w parach,
- „młyneczek” w parach,
- dwa koła poruszające się w przeciwnych stronach (dziewczynki w środku, chłopcy na zewnątrz).

3. Bingo z symbolami kojarzącymi się z Polską

Nauczyciel rozdaje dzieciom plansze, omawia znaczenie każdego obrazka, następnie losuje po kolei symbole z kart. Każde dziecko zaznacza je na swojej planszy w odpowiednim miejscu. Pojedyncza plansza składa się z czterech symboli ustawionych w poziomej linii. Jeśli komuś uda się zaznaczyć wszystkie woła „bingo” (zał. nr 2).

4. Cienie

Nauczyciel rodzaje dzieciom karty pracy wyjaśniając znaczenie każdego obrazka (zał. nr 3). Zadaniem każdego dziecka jest dopasowanie symboli do ich cieni.

5. Podsumowanie zajęć – odpowiadanie na pytania:

Kim była Zofia Kossak Szczucka?

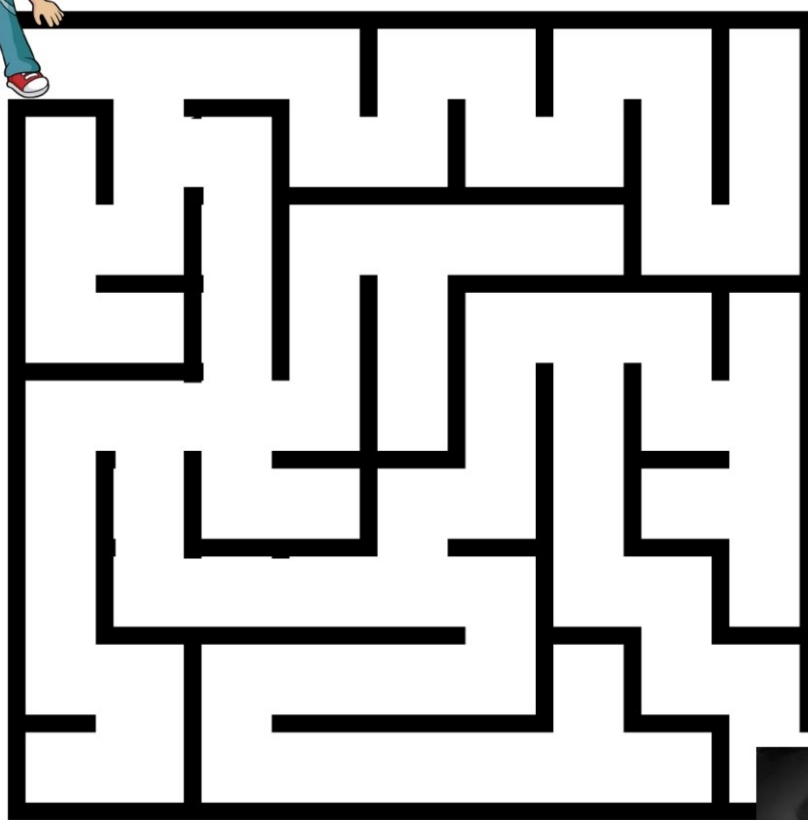
Co to jest patriotyzm?

Jakie symbole kojarzą Wam się z Polską?

Autor: Anna Sulowska

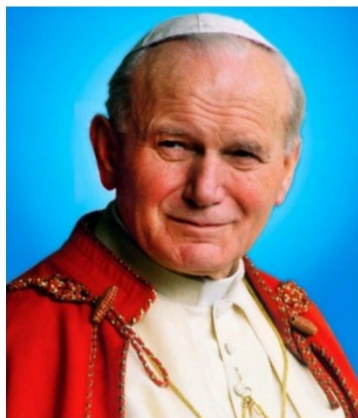
Labirynt

Załącznik nr 2 do scenariusza nr 3

Bingo

JAN PAWEŁ II

**WOJSKO
POLSKIE**

**SMOK
WAWELSKI**

WISŁA

STRÓJ LUDOWY

ZOFIA KOSSAK SZCZUCKA

POLSKI HAFT

BOCIAN

ZŁOTÓWKA

**SYRENKA
WARSZAWSKA**

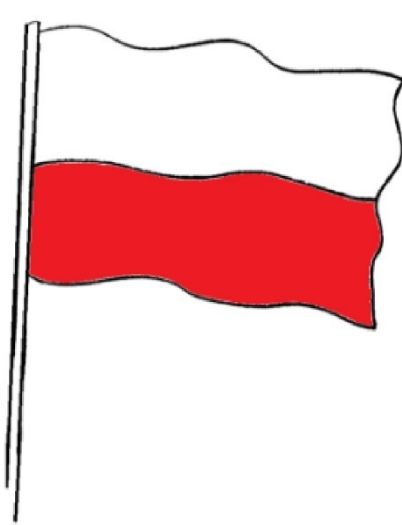
HYMN POLSKI

GODŁO

KOTYLION

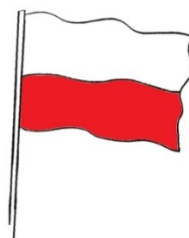
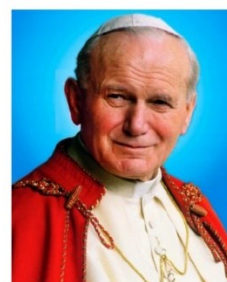
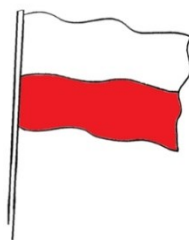
FLAGA

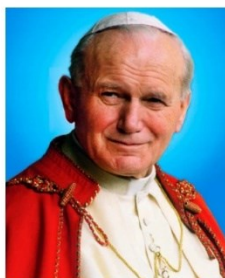

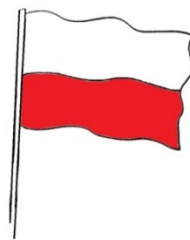
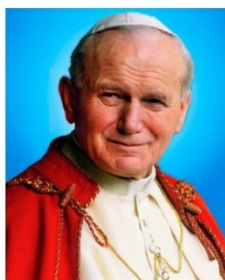
MAPA POLSKI

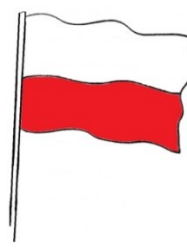
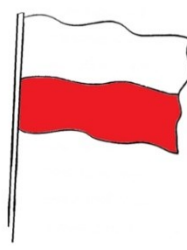

ORZEŁ

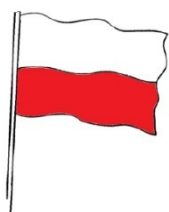
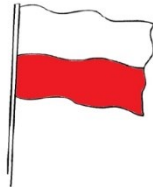

Załącznik nr 3 do scenariusza nr 3

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 4

Grupa wiekowa: dzieci w wieku przedszkolnym

Temat zajęć: „Śpiewajęco o Cioci Zosi”.

Cel ogólny:

- kształtowanie świadomości patriotycznej,
- rozbudzanie poczucia szacunku oraz miłości do Ojczyzny,
- rozwijanie postaw prospołecznych i dobra wspólnego,
- wzbogacanie słownictwa dzieci, doskonalenie kompetencji językowych.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- potrafi podać podstawowe informację dotyczące Zofii Kossak-Szczuckiej,
- potrafi zaśpiewać piosenkę „Ciocia Zosia Szczucka”,
- potrafi grać na instrumentach perkusyjnych,
- reaguje na zmiany tempa.

Metody pracy: podająca, problemowa, aktywizująca.

Formy pracy: indywidualna, grupowa, zespołowa.

Pomoce i środki dydaktyczne: pacynka „Skrzat”, płyta CD z marszową i szybką muzyką, instrumenty perkusyjne, karty do kodowania i kolorowania.

Przebieg zajęć:

1. Powitanie ze Skrzatem

Pacynka „Kacperk górecki skrzat” wita dzieci.

Nauczyciel zmieniając głos animuje pacynką Kacperka mówiąc:

Witajcie, jestem Kacperk, stworzyła mnie Ciocia Zosia, jestem bohaterem jednego z jej opowiadań, uwielbiam muzykę, dlatego dzisiaj chciałbym się z Wami przywitać

śpiewajco: „Dzień dobry dzieci”. Dzieci odpowiadają „Dzień dobry Skrzacie”.

Zapraszam Was do wspólnej zabawy.

Wstańcie!

Reagowanie na zmiany w muzyce

Marsz z wysoko podniesionymi kolanami, prostymi plecami z rękami na biodrach do muzyki marszowej. Bieganie na palcach z rękami wyciągniętymi w bok do muzyki szybkiej.

2. Wysłuchanie piosenki „Ciocia Zosia Szczucka” autor Magdalena Knap.

Nauczyciel do melodii „Czerwone jabłuszko” śpiewa dzieciom piosenkę.

„Ciocia Zosia Szczucka”

I. Zofia Kossak – Szczucka, Zosia dla najmłodszych,

Żyła w polskim kraju, ojczyźnie walczących,

Córka poetki, córka malarza,

Poszła w ślad rodziców, tak się zdarza,

Uczyła w szkole, najmłodsze dzieci,

Pamięć o Niej nie uleci

Ref: Na papier przelewała,

Poezje tam pisała,

Dzieciom pomagała,

Wielkie serce miała.

II. Twórczość Kossak – Szczuckiej, jest bardzo bogata,

Wiele pięknych książek, pisała przez lata,

Wspomnienia wojenne, inspiracją były,

historyczne dzieje tego nauczyły,

Dzieła literackie oraz religijne,

Ciocia Zosia nie zaginie.

Ref: Na papier przelewała.....

3. Rozmowa kierowana przez nauczyciela na temat wysłuchanej piosenki

Propozycje pytań:

1. W jakim kraju żyła Ciocia Zosia?
2. Kim byli jej rodzice?
3. Czy Ciocia Zosia uczyła w szkole dzieci?
4. Jakie dzieła pisała Ciocia Zosia?

4. Zabawa ruchowa refren

Nauczyciel śpiewając pierwszą zwrotkę piosenki „Ciocia Zosia Szczucka”, wraz z dziećmi maszeruje po całej sali. Kiedy dzieci usłyszą refren, zatrzymują się i stoją nieruchomo do jego zakończenia. Wraz z usłyszeniem drugiej zwrotki wracają do marszu. Utrudnieniem może być wyklaskiwanie rytmu refrenu podczas jego trwania. Kolejnym etapem jest zabieranie poszczególnych instrumentów wskazywanych przez nauczyciela i granie na nich podczas refrenu.

5. Nauka piosenki poprzez powtarzanie tekstu i melodii.

6. Praca plastyczna - odkodowanie obrazka

Zadaniem dzieci jest odkodowanie obrazka (zał. nr 1.) oraz pokolorowanie (zał. nr 2.) zgodnie z podanym wzorem.

7. Podsumowanie

Nauczyciel zakłada na rękę pacynkę „Skrzata”, która podsumowuje informacje zdobyte dotyczące Zofii Kossak – Szczuckiej. Na koniec żegna się z dziećmi wspólnie śpiewając nauczoną piosenkę.

Autor: Magdalena Knap

Załącznik nr 1 do scenariusza nr 4

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1												
2												
3												
4												
5												
6												
7												
8												
9												
10												
11												
12												
13												
14												
15												

Zielony: 1F, 2E, 2F, 2G, 3D, 3E, 3F, 3G, 3H, 4C, 4D, 4E, 4F, 4G, 4H, 4I, 5C, 5D, 5E, 5F, 5G, 5H, 5I, 10D, 10H, 11D, 11E, 11F, 11G, 11H, 12D, 12E, 12F, 12G, 12H, 13D, 13E, 13F, 13G, 13H, 14D, 14E, 14F, 14G, 14H

Brazowy: 6C, 6I, 8E, 8F, 8G, 9E, 9F, 9G, 10F, 15D, 15E, 15G, 15H

Kremowy: 6D, 6E, 6F, 6G, 6H, 7C, 7D, 7G, 7H, 7I, 8D, 8H, 9D, 9H, 12C, 12I

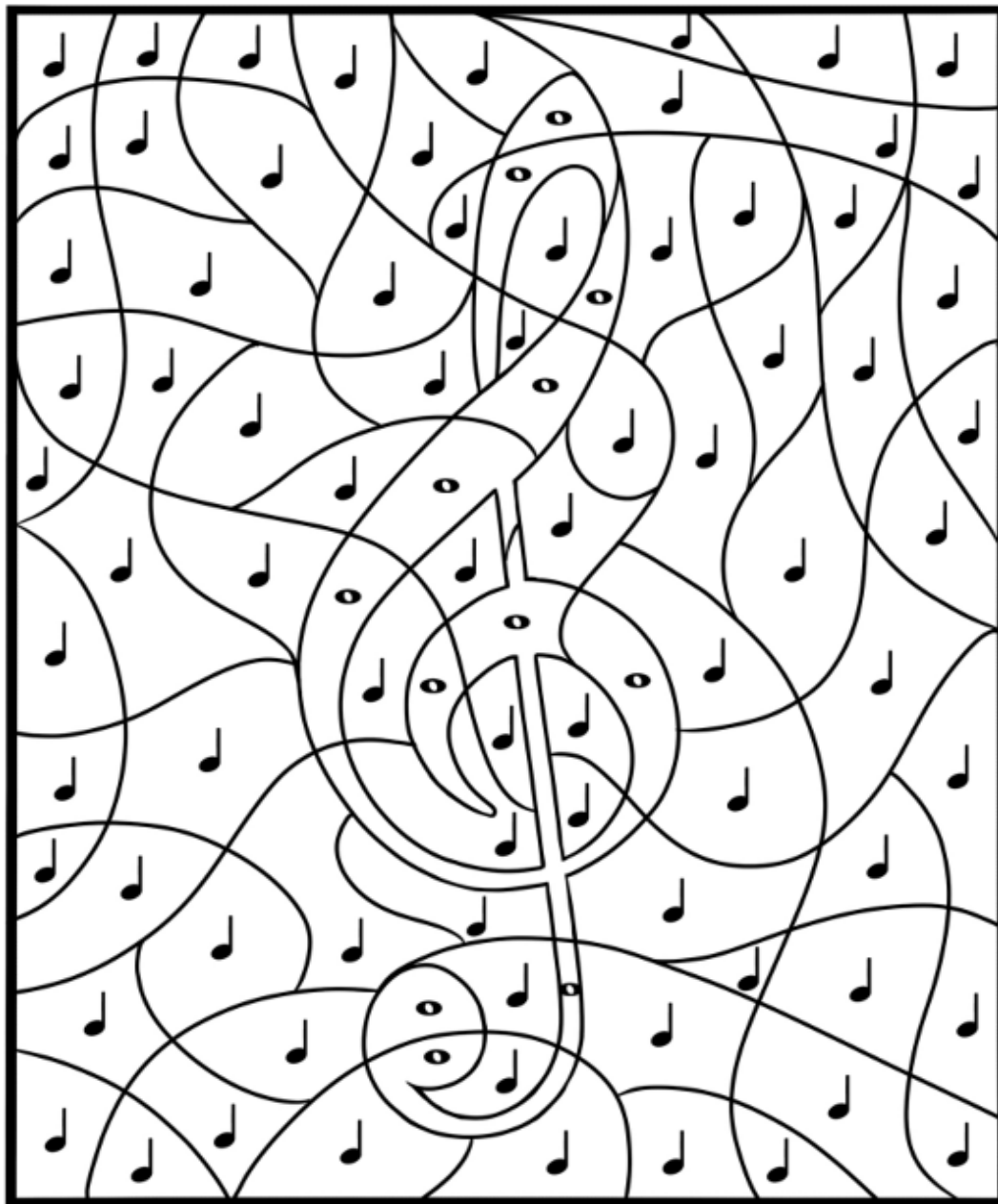
Czarny: 7 E, 7G

Czerwony: 10C, 10E, 10G, 10I, 11C, 11I

Załącznik nr 2 do scenariusza nr 4

Maomusic_klucz-kolorowanka.pdf

o żółty ♪ zielony

MAOMUSIC.PL

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 5

Grupa wiekowa: dzieci w wieku przedszkolnym

Temat zajęć: Dobre uczynki Cioci Zosi.

Cel ogólny:

- kształtowanie świadomości patriotycznej,
- rozbudzanie poczucia szacunku oraz miłości do Ojczyzny,
- rozwijanie postaw prospołecznych i dobra wspólnego,
- wzbogacanie słownictwa dzieci, doskonalenie kompetencji językowych.

Cele operacyjne:

Dziecko:

- nazywa i odróżnia kolory,
- postępuje zgodnie z instrukcją słowną,
- odczytuje proste zakodowane informacje,
- zna symbol strzałki oznaczający kierunek ruchu,
- doskonali orientację w przestrzeni,
- potrafi za pomocą mimiki i gestów przedstawić towarzyszące mu emocje,
- zna pojęcie dobry uczynek,
- wypowiada się na temat pomagania innym.

Metody pracy: podająca, problemowa, aktywizująca.

Formy pracy: indywidualna, grupowa, zespołowa.

Pomoce i środki dydaktyczne: mata do kodowania lub inny rodzaj podzielonej na pola przestrzeni, karty pracy (zał. nr 1, zał. nr 2), karteczki z literami Z, O, S, I, A.

Przebieg zajęć:

1. Powitanie „Iskierka przyjaźni”.

Wszystkie dzieci wraz z nauczycielem stoją w kręgu trzymając się za ręce, nauczyciel wypowiada słowa: „Iskierkę przyjaźni puszczam w krąg niech powróci do mych rąk”, następnie lekko ściska dłoń dziecka, przekazując iskierkę dalej.

2. Zabawa - zakodowane imię.

Nauczyciel prosi dzieci, aby przypomniały sobie o jakiej ważnej osobie, pisarce i patriotce rozmawiali na poprzednich zajęciach, następnie odkodowują jej imię.

Na macie do kodowania (oś pionowa cyfry, oś pozioma litery).

Nauczyciel rozkłada 5 kartoników pod którymi kryją się litery Z, O, S, I, A. Nauczyciel podaje położenia poszczególnych kartoników np.: A2, B3, C4, DA, E5 (dzieciom młodszym litery na osi poziomej można zastąpić kształtami, a liczby na osi pionowej kolorami), chętne dzieci samodzielnie lub z pomocą nauczyciela odnajdują położenie poszczególnych karteczek, odkrywają je oraz odczytują litery ukryte pod spodem, następnie wspólnie odczytują imię bohaterki zajęć.

3. Rozmowa kierowana – co to jest dobry uczynek?

Dzieci własnymi słowami opowiadają o tym, co udało im się zapamiętać z poprzednich zajęć o Zofii Kossak Szczuckiej. Kim była? Jakimi wartościami kierowała się w życiu? Nauczyciel może uzupełnić wiadomości krótkim opisem.

Zofia Kossak – Szczucka dla dzieci ciocia Zosia urodziła się w niewielkiej miejscowości o nazwie Kośmin w sierpniu 1890 roku. Od swoich rodziców oraz guwernantki otrzymywała solidne wykształcenie. Zdobyła w ten sposób wiedzę dzieliła się z innymi zwłaszcza z dziećmi pracując jako nauczycielka. Żyła w bardzo ciężkich czasach ale pomimo tego miała dla wszystkich bardzo wielkie serce. W czasie wojny angażowała się w walkę przeciw hitlerowskiemu okupantowi, pomagała wszystkim tym, którzy tego potrzebowali, zwłaszcza Żydom. Często ryzykowała swoje życie oraz życie swoich dzieci aby ratować innych. Kochała ludzi, pomagała im, ukrywała ich przed niebezpieczeństwem, opiekowała się nimi pomagała znaleźć pracę lub lekarza, gdy ktoś tego potrzebował.

Po krótkim przypomnieniu wiadomości nauczyciel zadaje dzieciom pytania:

- Co to znaczy mieć wielkie serce?
- Co to są dobre uczynki?

- Czy zdarzyło się Wam kiedyś zrobić dobry uczynek ?
- Jakie emocje towarzyszą dobrym uczynkom?
- Czy ktoś zrobił coś dobrego dla Was?
- Czy Wy zrobiliście kiedyś dobry uczynek?
- Gdzie najczęściej można wykonać dobrych uczynków? (dom, przedszkole)
- A czym jest dom?
- Jakie uczucia towarzyszą nam jak mówimy o domu?
- Kto mieszka z nami w domu? (mama, tata, babcia, dziadek, brat, siostra)

4. Zabawa – znajdź drogę do domu.

Nauczyciel rozdaje dzieciom karty pracy (zał. nr 1). Zadaniem dzieci jest odnalezienie i wyznaczenie drogi z Kośmina do Górek Wielkich za pomocą kodu w postaci strzałek. Dzieci młodsze wg własnego pomysłu wyznaczają drogę Zosi do domu (zał. nr 2).
Ciocia Zosia bardzo dużo podróżowała po Polsce, ale również po Europie. Pomóżmy jej znaleźć drogę do domu.

5. Podsumowanie

Nauczyciel losowo dzieli dzieci na pięć grup. Zadaniem każdej z grup jest zbudowanie z klocków domu Cioci Zosi. Nauczyciel omawia z dziećmi wykonane prace plastyczne podkreślając znaczenie **domu** w życiu człowieka. Prezentacja wykonanych prac w galerii przedszkolnej.

Wręczenie dyplomów „Przyjaciela Cioci Zosi”.

Autor: Anastazja Wąchała

Załącznik nr 1 do scenariusza nr 5

Załącznik nr 1

Pomóż Zosi odnaleźć drogę do domu - pokoloruj pola wskazane przez kod na dole strony.

						Górki Wielkie
Kośmin						

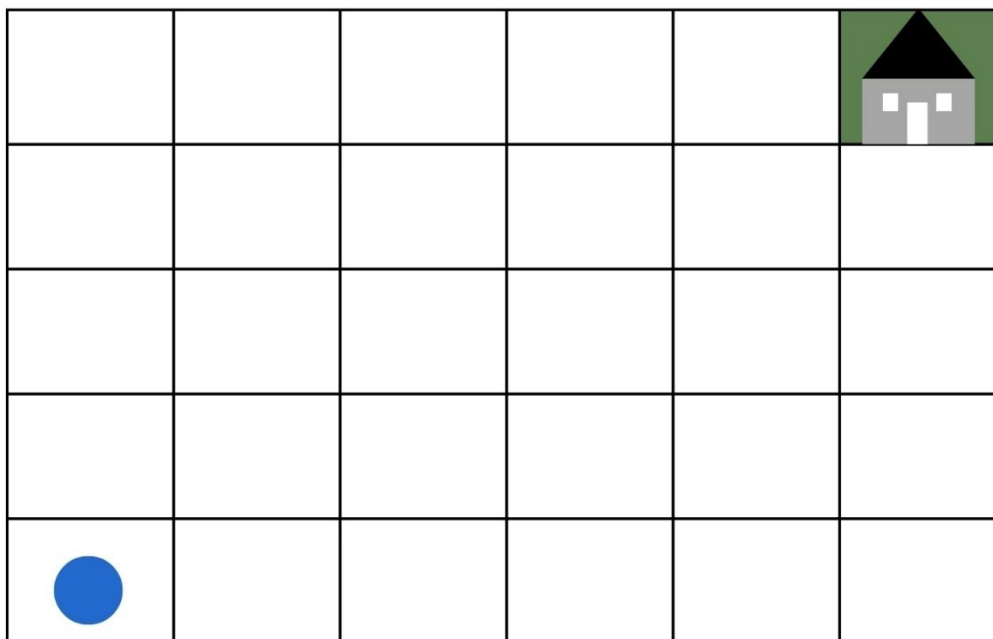

Załącznik nr 2 do scenariusza nr 5

Załącznik nr 2

Pomóż Zosi odnaleźć drogę do domu, pokoloruj pola, którymi będzie szła.

Załącznik nr 3 do scenariusza nr 5

Dyplom
Przyjaciela
Cioci Zosi
otrzymuje

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1

Grupa wiekowa: uczniowie klas 1-3

Temat zajęć: Nasza Ciocia - Zofia Kossak-Szczucka.

Cel ogólny:

- kształtowanie świadomości patriotycznej,
- rozwijanie postaw prospołecznych i dobra wspólnego,
- wdrażanie wartości takich jak sprawiedliwość, dobro, prawda, uczciwość na podstawie życia i twórczości Zofii Kossak-Szczuckiej.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wie, kim była Zofia Kossak-Szczucka,
- wie, jakie wartości życiowe były najważniejsze dla Zofii Kossak-Szczuckiej,
- wie, kto to jest patriota,
- wymienia główne dzieła literackie Zofii Kossak-Szczuckiej,
- pomaga rówieśnikom w wykonywaniu zadań,
- wiedzę na temat dobra, sprawiedliwości, prawdy, uczciwości wykorzystuje w codziennym życiu poprzez współdziałanie w grupie.

Metody pracy: podająca, problemowa, aktywizująca.

Formy pracy: indywidualna, grupowa.

Pomoce i środki dydaktyczne: portret Zofii Kossak-Szczuckiej (zał. nr 1), arkusz papieru, wycinki z gazet, kredki, pastele, klej, nożyczki.

Przebieg zajęć:

1. Wiersz „Nasza Ciocia Zosia” autor Dominika Bielamowicz – omówienie wiersza.

Nasza Zosia Ciocią zwaną, na Lubelszczyźnie dzieciństwo spędzała.

Z godnie z tradycją rodzinną malarstwo studiowała,

Lecz proza historyczna, Jej dziedziną twórczości się stała.

*Wspomnienia wojenne Cioci w pamięci zostały,
I w Jej dziełach literackich „ Pożoga ” i „ Krzyżowcy ” się zapisały.*

*Nasza Zosia kochana w konspiracji wojennej pracowała,
Na czele Odrodzenia Polski, tajnej organizacji katolickiej stała.*

*Wraz z przyjaciółką Wandzią „ Żegotę ” stworzyła,
Bo tragizm Polskich Żydów, jako pierwsza zobaczyła.*

*Bóg i ojczyzna dla Zofii, to nie były hasła,
To treść Jej postępowania,
Sprawiedliwość, dobro i prawda!*

Rozmowa kierowana w oparciu o wiersz:

- Jak nazywa się bohaterka wiersza ?
- Gdzie się urodziła?
- W jakich dziełach literackich opisała wspomnienia wojenne?
- Jakimi wartościami kierowała się w życiu?
- Kto to jest Patriota?
- Jak rozumiesz słowa: sprawiedliwość, dobro, prawda, uczciwość?

2. „**Wartości Cioci Zosi**” – rozsypanka literowa/sylabowa.

Nauczyciel dzieli klasę na cztery grupy. Każda grupa dostaje kopertę w której znajdują się rozcięte litery/sylaby tworzące osobne wyrazy (SPRAWIEDLIWOŚĆ, DOBRO, PRAWDA, UCZCIWOŚĆ). Uczniowie dokonują analizę, syntezę głoskową i sylabową. Każda grupa podaje propozycję zachowań w życiu codziennym w których kierujemy się poznanymi wartościami.

3. „**Wartości Zosi już znam, w życiu codziennym je wykorzystam**”- praca plastyczna.

Uczniowie pozostają nadal w swoich grupach. Nauczyciel rozdaje cztery arkusze papieru (może być szary). Uczniowie tworzą plakat związany z poznanymi wartościami.

4. Podsumowanie

Nauczyciel omawia z uczniami wykonane prace plastyczne podkreślając znaczenie wartości w życiu człowieka. Prezentacja wykonanych prac w galerii szkolnej.

Autorzy:

Dominika Bielamowicz

Anna Irzyk

Anita Duplaga

Załącznik nr 1 do scenariusza nr 1

Zofia Kossak-Szczucka

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 2

Temat zajęć: Przyjaźń i odwaga na podstawie fragmentu książki „Kłopoty Kacperka góreckiego skrzata” Zofii Kossak-Szczuckiej.

Grupa wiekowa: uczniowie klas 1-3

Cel ogólny:

- kształtowanie świadomości patriotycznej,
- rozwijanie postaw prospołecznych i dobra wspólnego,
- wdrażanie wartości takich jak odwaga i przyjaźń na podstawie twórczości Zofii Kossak-Szczuckiej.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- słucha ze zrozumieniem czytany fragment książki,
- wie, co kierowało bohaterami książki,
- wie, jakie cechy posiada dobry przyjaciel,
- wymienia dobre uczynki, które można zrobić dla swojego przyjaciela.

Metody pracy: podająca, problemowa, aktywizująca.

Formy pracy: indywidualna, grupowa.

Pomoce i środki dydaktyczne: fragment książki (załącznik nr 1), wyrazy (pomocnik, odważny, opiekun, doradca, kłamca, skarżypyta, egoista, samochwała), arkusz kartonu A3, flamastry, kredki, karteczki samoprzylepne, arkusz szarego papieru.

Przebieg zajęć:

1. „ **Moc przyjaźni i odwagi na podstawie fragmentu książki pt. „Kłopoty Kacperka góreckiego skrzata”** – wprowadzenie – nauczyciel czyta uczniom fragment baśni pt.: „Kłopoty Kacperka (zał. nr 1)
„... *W Ciemnym Lesie panowało straszliwe milczenie. Nie dziw: przecież dawno uciekły stąd wszystkie zające, bażanty, sarny, wszystkie ptaki i motyle - wszystko, co stanowi życie i radość lasu. Dawno przestały tu kwitnąć jagody, rosnąć paprocie i trawy... c.d.*”.

2. **„Postawa przyjacielska na podstawie fragmentu książki”** – rozmowa kierowana.

- Dlaczego bohaterowie książki wyruszyli w podróż do Wielkiego Lasu?
- Kim Skrzat Kacperek był dla mieszkańców domu?
- Jakimi wartościami kierowali się bohaterowie książki?
- Dlaczego autorka wymyśliła historię o Skrzacie Kacperku?
- Dlaczego przyjaźń ukazana w tekście jest tak ważna?
- Czy znacie osobę, która poprzez swoje uczynki wykazała się wielką odwagą?
- Czy znacie kogoś, kogo możecie nazwać przyjacielem ?

3. **„Jaki powinien być przyjaciel”** – praca w parach.

Uczniowie dostają od nauczyciela wyrazy (przymiotniki) określające dobrego i złego przyjaciela (pomocny, uczynny, cierpliwy, zazdrosny, złośliwy, uczciwy, lojalny, tolerancyjny, miły, uprzejmy, dobry, życzliwy, niemiły). Uczniowie wybierają dobre cechy. Nauczyciel zapisuje na tablicy podane przez uczniów propozycje, uczniowie uzasadniają swoją wypowiedź.

4. **„Co ja mogę zrobić dla mojego przyjaciela”**- praca grupowa

Nauczyciel dzieli uczniów na cztery grupy. Każda grupa otrzymuje kartkę z narysowanym drzewem. Zadaniem jest dorysowanie do gałęzi listków z napisami propozycji dobrych uczynków, które można zrobić dla przyjaciela.

5. **Podsumowanie**

Nauczyciel omawia z uczniami wykonane prace podkreślając znaczenie przyjaźni i odwagi w życiu człowieka. Prezentacja wykonanych prac w galerii szkolnej.

Autorzy:

Dominika Bielamowicz

Anna Irzyk

Anita Duplaga

Załącznik nr 1 do scenariusza nr 2

(Zofia Kossak, *Kłopoty Kacperka góreckiego skrzata*, Warszawa 1985, (fragmenty baśni ze str. 81-86)

„... W Ciemnym Lesie panowało straszliwe milczenie. Nie dziw: przecież dawno uciekły stąd wszystkie zajęce, bażanty, sarny, wszystkie ptaki i motyle - wszystko, co stanowi życie i radość lasu. Dawno przestały tu kwitnąć jagody, rosnąć paprocie i trawy. Tylko trujące grzyby jaskrawo odbijały od ciemnoszarego tła mchów i ciężkich głazów. Jakieś błoniaste skrzydła załopotaly wysoko ponad czarnym, nieprzebitym sklepieniem jodłowym. - To latopak - rzekł jeź - poznaję jego lot. Wraca z wywiadu; on teraz lata zamiast sowy. Byle nie dostrzegł Filona, bo wtedy wszystko przepadło... Milczeli strwożeni, nasłuchując, jak lopot z wolna się oddalał; pod ciemnym sklepieniem znów zaległa cisza. - Jesteśmy niedaleko od szczytu - szepnął znowu jeź, przystając, aby się wysapać. - Za chwilę zobaczymy kamień Złego Skarbu, pod którym siedzą pieczarki i dzwonią żółtymi krążkami. Na kamieniu siedzi Sato, a naprzeciwko, pod drzewem, stoi związany Kacperek. - Ja rzucę się na Sata - rzekł Rolf i głucha wściekłość zabulgotała mu w gardle złowrogo. - Każdy ród niech się rzuci na jednego wroga. Jesteście słabe, ale jest was wiele. Nawet opryskliwiec nie da rady, gdy go opadnie kopa kanaponów. Walka będzie ciężka, bracia, ale nie myśmy ją zacząć... a Tanema powiedział: „Ja czuwam” - rzekł serdecznie stary kluczek, by dodać ducha gromadzie. - Co to dzwoni? Znowu klawiki? - spytał, obracając się. - Nie, to nie klawiki, to piruskom zęby... - Dam wam w zęby, wstrętne tchórze, jak tylko wrócimy do domu. - Cicho! Kto tam beczy? - Akwadon beczy za beczką... - Ja nie pójdę! - zaczął nagle lkać rozpaczliwie kanapon. - Ja nie pójdę! Ja wrócę do domu! Ja nie chcę lasu, chcę swojej kanapy! Kto ze mną wróci? - Ja! Ja! Ja! - zaszemrały zbuntowane głosy. Rolf obejrzał się z pogardą, a stary kluczek drżał w bezsilnym gniewie. - Cicho! - syknął nagle, bo z krzaków powyżej doleciała ich uszu wyraźna rozmowa: - Ostatni raz pytam, czy zawieszenie maru tam na drzewie przywróci mu władzę, czy nie? - świszczal zjadliwie niewidoczny jeszcze Sato. - Nie wiem, panie - odparł znużony głos. Serca im drgnęły, bo był to znany głos starego podciepka Kacperka. - Musisz wiedzieć, stara kukło! Powiesz, czy nie? - Nie powiem ci tego, zły Sato. Nie powiem, bo nie wiem. Choćbym jednak wiedział, to... na resztki mojej siwej brody!... Nie dowiedziałbyś się tego ode mnie. Nie daj Bóg, abym dobrowolnie wydał twej straszliwej władzy mój stary dom i wszystkich mieszkających w nim przyjaciół! - Pod kamień z nim! - wrzasnął Sato. Słuchali z zapartym oddechem, ale na szczycie znów było cicho.

- *Kacperek jest pod kamieniem; ja go wykopię, to robota dla mnie - pisał Miluś, którego dziad był foksterierem. - Prędeż, prędeż!* - szepnął kluczek. - *Kto chce wrócić, niech powraca, a kto jest z nami, niech idzie! Ja z Bekasem na prawo, z połową kompanii... Rolf z resztą na lewo!*

- *Hejże! Hej! Duj! Buduuuj! Naprzód!! Z dzikim okrzykiem wpadli na górę. Nikt nie zawrócił do domu. Gdzieś bez śladu odpadła poprzednia ich trwoga. - Tuś jest!* - ryknął Rolf do Sata, ale w półdrogi wstrzymał go awilo. Zwarli się razem i tarzali po ziemi. Lepkie, giętkie ramiona stwora oplątywały brytana. Zwarł się Topsy z opryskliwcem, a Bekas z ikorem, którego równocześnie szczypały po nogach zajadłe piruski. Szczepił się chichotek drzewny z zawziętą zgrają klawików. Mech obleciał im z ogonów, lecz one nie szczękały już strachem, ale lwią odwagą. Żernik miotał się wściekle pośród kanaponów. Z płonącymi oczami, z wysuniętymi pazurami podchodziła Miaulina do Sata, który, stojąc na kamieniu, kierował walką. - *Naprzód, igi-igi!!!* - wrzasnęła najeżając sierść, i rój niebieskich światełek prysnął w twarz szatanka. Plując i parskając skoczyła ku niemu. Wybuchnęła teraz piekielna wrzawa. Warczenie psów, chichot chichotka, zgrzytanie kluczków, brzęczenie klawików - składały się na hałas nie do opisania. Wśród tego zamętu Miluś kopał zawzięcie, niepomny niczego innego. Cały przód jego skrył się już w rozgrzebanej ziemi, a tylne nóżki fikały zamasyście w powietrzu. Ale już czuł skrzata blisko! Jeszcze parę grzebięć i otworzyła się szczelina. - *Kacperku! Kacperku! Wyrwał półżywego skrzata i wpadł między swoich. Za nim przez otwartą szczelinę wysypały się pieczarki. Korzystając z tego zamieszania, zabrały dzieci na plecy i uciekały co sił z miejsca swej niewoli. W mgnieniu oka zbiegły na dół i zniknęły w lesie. Nagle radosny trzepot rozległ się w powietrzu, a w ślad za nim świst straszliwy. - Maru zabrane!!* - zawrzasnął latopak i puścił się w pogoń. Tęczowe skrzydła Filona zabłyśły wśród konarów. - *Do domu!* - zakrzyknął kluczek. Cofali się piędź za piędzią, walcząc wciąż zajadłe, własnym ciałem osłaniając nieprzytomnego Kacperka. W górze jak strzała, jak kula leciał Filon, trzymając czarodziejskie maru. Łopot latopakowych skrzydeł był tuż za nim, blisko. Darma gołąb to zniżał się, to podnosił i mylił lot, by oszukać wroga. Potwór był coraz to bliżej. Gdybyż przyjaciele wyszli spod nakrycia lasu! Naraz latopak zrobił śmiały rzut w powietrzu i pazurami chwycił gołębia za ogon. Ale Filon najwyższym wysiłkiem wyrwał się, zostawiając cały swój ogon w szponach napastnika. Ten zachłysnął się gniewem i zwolnił na chwilę. Filon mknął dalej. Lecz jakże trudno mu było lecieć bez ogona! Jak łódź bez steru wirował w powietrzu i latopak byłby go dogonił niechybnie, gdyby - o radości! - spod kopuły lasu nie wynurzyli się na słońce oni, zbici w kłąb, walczący ciągle, nieustannie. Słabli widocznie, bo opryskliwiec, awilo i żernik nacierali coraz śmielej. Z krzykiem radości spadł Filon ku swoim, wprost na pierś Kacperka. Dotknęło

starczej, słabej dłoni czarodziejские maru i naraz zapłonęło niewidzialnym dotąd blaskiem. Rozgorzało jak gwiazda, jak brylant lub kropla rosy zawieszona w słońcu. - Maru moje!!! - krzyknął skrzat, unosząc je w górę nad głową, aż migotliwy luk błysnął w powietrzu. - Co się stało?! Awilo, ikoro, chichotek, żernik, latopak - stanęli w miejscu jak wryci. Zamilkli, zmaleli, zawrócili bez słowa z powrotem... Słodkie poczucie bezpieczeństwa i radości przeniknęło znużoną, krwawiącą od ran, mdlejącą od wysiłków gromadę, a stary Kacperek tuląc w uniesieniu Filona i maru do serca, płakał ze szczęścia jak dziecko. - Nie mogę was przenieść wszystkich, najlepsi moi przyjaciele - rzekł podciepek, śmiejąc się przez łzy - ale pójdę razem z wami... Już nam nic nie grozi. I ciągnęli ku domowi, bardzo pewni siebie, a właśnie słońce zachodziło za wilamowickim lasem. Szli bez pośpiechu. Maru świeciło na przodzie i żadna ciemność nie mogła być im straszna. Piruski fikały koziołki i toczyły się z Bucza wesoło. Klawiki grały ognistego marsza. Kanapony strzelały swawolnie oczami. Filon poleciał przodem, oglądając się z żalem i dumą zarazem na swój kusy grzbietek, z którego sterczało jedno tylko, i to nadłamane pióro. „Czy ona oceni moje bohaterstwo? - myślał o żonie. - Ee, chyba oceni; to nie jest przecież pospolita gołębica...” Noc już zapadała, gdy każdy wsuwał się w swój luby kącik. Z niewymowną rozkoszą powróciły kanapony do nietkniętych zbiorów, akwadon zanurzył się w stęsknionej beczce, a igi-igi skoczyły pod blachę. Kacperek obchodził wszystko z rozrzewnieniem. Zło straszne było, lecz zginęło jak zły sen. Bóg łaskaw! Dotknął mimowolnie kolczyka. O, nie straci go już na pewno przenigdy! Z kolei wsunął się cicho do dziecinnego pokoju. Anioł Majala, skrzydłem otulony, siedział między łóżeczkami i spał, tak jednak czujnie, że dosłyszał drobne kroczyki Kacperkowe i strząsnął skrzydłem snop światła w tę stronę. - To ja, Wasza Jasność - szepnął Kacperek, zginając kolana - i mam znowu maru... Anioł uśmiechnął się słodko do starego skrzata i przytłumiwszy blask, trwał dalej nieruchomo między łóżeczkami jak księżycowa, błękitna poświata...”

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 3

Temat zajęć: Podróż po Polsce śladami Naszej Cioci.

Grupa wiekowa: uczniowie klas 1-3

Cel ogólny:

- kształtowanie świadomości patriotycznej,
- rozwijanie postaw prospołecznych i dobra wspólnego,
- poszerzenie wiadomości na temat miejsc w Polsce związanych z Zofią Kossak-Szczucką.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wie, kim jest Zofia Kossak Szczucka,
- potrafi wymienić przynajmniej dwa dzieła literackie, które napisała Zofia Kossak Szczucka,
- bierze udział we wspólnych zabawach,
- pomaga odkodować informacje,
- rozwiązuje zadania,
- wykorzystuje zdobyte umiejętności w budowaniu pozytywnych relacji z rówieśnikami.

Metody pracy: podająca, problemowa, aktywizująca.

Formy pracy: indywidualna, grupowa.

Pomoce i środki dydaktyczne: zakodowane hasło, nazwy miejscowości, mata do kodowania, karta pracy do kodowania, mapa Polski.

Przebieg zajęć:

1. **„Karty pracy”** – wprowadzenie do tematu
Nauczyciel rozdaje uczniom karty pracy. Zadaniem uczniów jest odkodowanie tematu zajęć (zał. nr 1 - Ciocia Zosia).
2. **„Trasa miast związanych z życiem i twórczością Zosi”**

Nauczyciel wiesza na tablicy Mapę Polski. Rozkłada matę do kodowania, a na niej umieszcza nazwy miejscowości (Kośmin, Warszawa, Wołyń, Górka Wielka, Kraków-Park Jordana). Wybrany uczeń wybiera jedno pole (miejscowość) i oznacza je, kładąc kartonik mety. Następnie uczniowie układają strzałki obok maty lub na kartce. Następnie nauczyciel wybiera jednego ucznia, który będzie „robotem”. Wskazany uczeń z zasłoniętymi oczami staje na polu początkowym. Kolejno wybrany uczeń wydaje polecenia, a uczeń-robot porusza się zgodnie z usłyszonymi komunikatami. Kiedy uczeń dojdzie mety, podnosi odkodowaną kartkę i przykleja ją na mapie Polski. Nauczyciel opowiada ciekawostkę związaną z odkodowaną nazwą miejscowości w której przebywała Zofia Kossak-Szczucka.

Kośmin – miejsce urodzenia Zofii Kossak-Szczuckiej, tam spędziła dzieciństwo

Warszawa – studiowała malarstwo, uczyła w szkole jako nauczycielka

Wołyń – wyszła za mąż i założyła rodzinę

Górka Wielka – dom rodzinny Dwór Kossaków przekształcony w muzeum, miejsce pochówku

Kraków-Park Jordana – popiersie Zofii Kossak-Szczuckiej

3. „Zaszyfrowana zagadka” – przypomnienie twórczości Zofii Kossak-Szczuckiej.

Nauczyciel rozwiesza na tablicy zaszyfrowane hasło i prosi uczniów o jego odkodowanie zgodnie z kluczem szyfrującym. Uczniowie wspólnie rozwiązują zadanie (zał. nr 2).

Hasło: Skrzat Kacperek

Nauczyciel przypomina, że Skrzat Kacperek jest jedną z baśni dla dzieci, którą napisała Zofia Kossak Szczucka (nawiązanie do treści z poprzednich zajęć – dobro, przyjaźń, odwaga).

4. Podsumowanie

„Już o Zosi dużo wiem...” – quiz wiedzy

Nauczyciel dzieli uczniów na cztery grupy. Zadaniem jest jak najszybsze odpowiedzenie na zadane pytanie.

1. Czy Zofia Kossak-Szczucka pisała opowiadania, baśnie tylko dla dzieci? NIE

2. Jak nazywał się bohater baśni o skrzacie? Kacperek
3. Wymień tytuły opowiadań pisanych dla dorosłych? Pożoga, Krzyżowcy
4. W jakiej miejscowości urodziła się Zofia Kossak-Szczucka? Kośmin
5. Co studiowała Zofia Kossak-Szczucka? Malarstwo
6. Czy Nasza Ciocia procowała w szkole? Tak

Autorzy:

Dominika Bielamowicz

Anna Irzyk

Anita Duplaga

Załącznik nr 1 do scenariusza nr 3

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T
1																				
2			█	█		█			█	█			█	█		█		█	█	█
3			█			█		█			█		█			█		█		█
4			█			█		█			█		█			█		█	█	█
5			█	█		█			█	█			█	█		█		█		█
6																				
7																				
8																				
9																				
10	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█
11	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█
12	█	█		█		█		█		█		█		█		█		█		█
13	█	█	█	█		█		█	█		█		█	█		█		█		█
14	█	█		█		█		█		█		█		█		█		█		█
15	█	█		█		█		█	█		█		█	█		█		█		█
16	█	█		█		█		█		█		█		█		█		█		█
17	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█
18	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█
19	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█
20	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█	█

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	
1																					
2																					
3																					
4																					
5																					
6																					
7																					
8																					
9																					
10																					
11																					
12																					
13																					
14																					
15																					
16																					
17																					
18																					
19																					
20																					

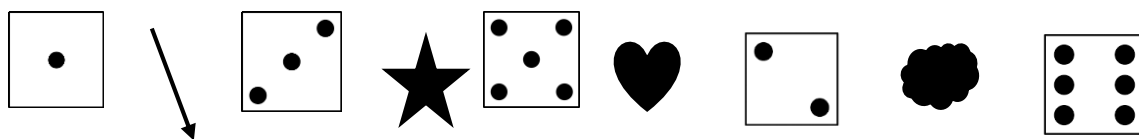
A10, A11, A12, A13, A14, A15, A16, A17, A18, A19, A20, B10, B11, B12, B13, B14, B15, B16, B17, B18, B19, B20, C10, C11, C13, C14, C17, C18, C19, C2, C20, C3, C4, C5, D10, D11, D13, D15, D17, D18, D19, D2, D20, D5, E10, E11, E14, E15, E17, E18, E19, E20, F10, F11, F12, F13, F14, F15, F16, F17, F18, F19, F2, F20, F3, F4, F5, G10, G11, G12, G16, G17, G18, G19, G20, H10, H11, H13, H14, H15, H17, H18, H19, H20, H3, H4, I10, I11, I13, I14, I15, I17, I18, I19, I2, I20, I5,

J10, J11, J12, J16, J17, J18, J19, J2, J20, J5, K10, K11, K12, K13, K14, K15, K16, K17, K18, K19, K20, K3, K4, L10, L11, L15, L17, L18, L19, L20, M10, M11, M13, M15, M17, M18, M19, M2, M20, M3, M4, M5, N10, N11, N13, N17, N18, N19, N2, N20, N5, O10, O11, O12, O13, O14, O15, O16, O17, O18, O19, O20, P10, P11, P17, P18, P19, P2, P20, P3, P4, P5, Q10, Q11, Q12, Q13, Q14, Q15, Q16, Q17, Q18, Q19, Q20, R10, R11, R17, R18, R19, R2, R20, R3, R4, R5, S10, S11, S13, S15, S16, S17, S18, S19, S2, S20, S4, T10, T11, T17, T18, T19, T2, T20, T3, T4, T5

C12, C15, C16, D12, D14, D16, E12, E13, E16, G13, G14, G15, H12, H16, I12, I16, J13, J14, J15, L12, L13, L14, L16, M12, M14, M16, N12, N14, N15, N16, P12, P13, P14, P15, P16, R12, R13, R14, R15, R16, S12, S14, T12, T13, T14, T15, T16

Załącznik nr 2 do scenariusza nr 3

E C K S T R Z A P

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 4

Temat zajęć: Muzyczna przygoda z Ciocią Zosią.

Grupa wiekowa: uczniowie klas 1-3

Cel ogólny:

- kształtowanie świadomości patriotycznej,
- rozwijanie postaw prospołecznych i dobra wspólnego,
- poszerzenie wiadomości w zakresie działalności i życia Zofii Kossak-Szczuckiej.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wie, że dobro, prawda, sprawiedliwość to wartości, którymi powinien kierować się każdy człowiek;
- pozna znaczenie powstania organizacji „Żegota”,
- pozna motywy działania Zofii Kossak-Szczuckiej odwołujące się do dekalogu życia,
- śpiewa piosenkę,
- odpowiada na pytania inspirowane piosenką,
- pomaga innym w wykonywaniu zadań,
- gra znaną melodię na dzwoneczkach.

Metody pracy: podająca, problemowa, aktywizująca.

Forma pracy: indywidualna, grupowa, zespołowa.

Pomoce i środki dydaktyczne: tekst piosenki, kartki z wyrazami z piosenki (zał. nr 1), tekst pierwszej i drugiej zwrotki z lukami do uzupełnienia (zał. nr 2), dzwoneczki, kolorowy zapis instrumentalizacji (zał. nr 3).

Przebieg zajęć:

1. **Prezentacja piosenki „Nasza Ciocia” – autor Anita Duplaga, muzyka ludowa** – wprowadzenie do tematu zajęć (na melodię: „Mam chusteczkę haftowaną”)

*Pani Zosia Nasza Ciocia
Madame nazywana
W czasach wojny, bólu, trwogi
Dzieciom pomagała.*

***Ref. To kochała, wyznawała
Dekalogiem żyła.***

***Gdy Żegota powstawała,
Ona przy tym była.***

Dobroć, prawda, sprawiedliwość

I ojczyzna droga

Te wartości podstawowe

To Cioci przestroga.

Ref. To kochała, wyznawała

Dekalogiem żyła.

Gdy Żegota powstawała,

Ona przy tym była.

Rozmowa kierowana w oparciu o piosenkę:

- O kim była piosenka? O Zofii Kossak-Szczuckiej
- Co czujecie po wysłuchaniu piosenki?
- Jaki nastrój ma piosenka?
- Co zapamiętaliście?
- Jak myślicie, co oznacza słowo:

Madame – elegancka, grzeczna, kulturalna Pani.

Dekalog życia – nawiązuje do wiary chrześcijańskiej i 10 przykazań Bożych, według których powinien żyć człowiek (dobroć, sprawiedliwość, uczciwość, miłość).

Żegota – organizacja stworzona przez Zofię Kossak-Szczucką, która pomagała przetrwać Żydom prześladowanym przez Niemców II Wojnę Światową.

2. Nauka piosenki

Nauczycielka śpiewa piosenkę, uczniowie podnoszą kartkę z wyrazem, który pojawia się w piosence (zał. nr 1). Następnie nauczyciel dzieli uczniów na rzędy albo grupy,

nauczycielka śpiewa piosenkę, uczniowie uzupełniają luki w jednej zwrotce piosenki (zał. nr 2). Nauczycielka śpiewa wers piosenki, dzieci powtarzają. Uczniowie układają tekst piosenki z rozsypanki wyrazowej.

3. **Śpiewanie piosenki przez dzieci oraz wykonanie instrumentalizacji**

- uczniowie śpiewają piosenkę w różny sposób: głośno/cicho/wysoko/nisko
- uczniowie grają melodię na dzwoneczkach wg schematów – kolorów sztabek (zał. nr 3).

4. **Podsumowanie**

Nagranie piosenki w darmowym programie Pelicut i wspólne obejrzenie występu.
Zaprezentowanie utworu społeczności szkolnej.

Autorzy:

Dominika Bielamowicz

Anna Irzyk

Anita Duplaga

Załącznik nr 1 do scenariusza nr 4

Madame	Dzieciom	Dekalogiem	Prawda	Przestroga
--------	----------	------------	--------	------------

Załącznik nr 2 do scenariusza nr 4

1. Pani Zosia albo

Madame nazywana

W czasach wojny, bólu, trwogi

..... pomagała.

2. Dobroć, prawda, sprawiedliwość

I droga

Te wartości podstawowe

To przestroga.

Załącznik nr 3 do scenariusza nr 4

The image shows two staves of musical notation in 2/4 time. The first staff has a melody of quarter notes: G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F4, E4, D4, C4. Below it are finger numbers in colored circles: 3 (yellow), 5 (green), 5 (green), 5 (green), 3 (yellow), 5 (green), 5 (green), 5 (green), 6 (blue), 5 (green), 4 (green), 3 (yellow), 4 (green), 2 (orange). The syllables are: mi sol sol sol mi sol sol la sol fa mi fa re.

The second staff has a melody of quarter notes: D4, E4, F4, G4, F4, E4, D4, C4, B3, A3, G3, F3, E3, D3. Below it are finger numbers in colored circles: 2 (orange), 4 (green), 4 (green), 4 (green), 2 (orange), 4 (green), 4 (green), 4 (green), 5 (green), 4 (green), 3 (yellow), 2 (orange), 3 (yellow), 1 (red). The syllables are: re fa fa fa re fa fa soi fa mi re mi do.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 5

Temat zajęć: Ciocię Zosię dobrze znam i nie jestem sam!

Grupa wiekowa: uczniowie klas 1-3

Cele ogólne:

- kształtowanie świadomości patriotycznej,
- rozwijanie postaw prospołecznych i dobra wspólnego,
- utrwalenie wiadomości na temat życia i twórczości Zofii Kossak-Szczuckiej.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wie, kim jest Zofia Kossak Szczucka,
- rozwiązuje rebusy, zagadki, krzyżówki,
- potrafi opowiedzieć najważniejsze informacje z życia Zofii Kossak-Szczuckiej,
- współpracuje w grupie.

Metody pracy: podająca, problemowa, aktywizująca.

Forma pracy: indywidualna, grupowa.

Pomoce i środki dydaktyczne: krzyżówka (zał. nr 1), zagadki dotyczące Zofii Kossak-Szczuckiej, wykreślanka (zał. nr 2), wzór dyplomu (zał. nr 3).

Przebieg zajęć:

1. „Krzyżówka”

Nauczyciel rozdaje uczniom krzyżówkę (zał. nr 1). Zadaniem uczniów jest rozwiązanie krzyżówki i wpisanie wyrazów w odpowiednie miejsca. Następnie uczniowie zapisują hasło: (Ojczyzna) i odpowiadają na pytanie: Czym jest Ojczyzna?/ Czym Ojczyzna była dla Cioci Zosi?

1. ŻEGOTA
2. JORDANA
3. CIOCIA

4. WARSZAWA
5. KRZYŻOWCY
6. SKRZATA
7. KOŚMINIE
8. PRAWDA

1. Wraz z Wandzią organizację założyła, w której pomagała Żydom.
2. Jej pomnik znajduje się w krakowskim Parku
3. Pani Zosia albo ..., madame nazywana.
4. W tym mieście studiowała malarstwo.
5. Jedno ze znanych dzieł literackich Zofii.
6. „Kłopoty Kacperka, góreckiego ...”
7. Urodziła się w
8. Wartość wyznawana przez Zofię, w piosence występuje zaraz za sprawiedliwością i dobrem.

2. „Wykreślanka”

Nauczyciel dzieli uczniów na dwu-lub trzyosobowe grupy. Każda grupa otrzymuje kartę pracy z literami. Zadaniem uczniów jest odnalezienie w wykreślance wyrazów z krzyżówki i zaznaczenie ich. Uczniowie mogą szukać wyrazów w pionie, poziomie, wspak lub na ukos. Przypomnienie znaczenia haseł z krzyżówki.

3. „Zagadki”

Nauczyciel czyta zagadki. Zadaniem uczniów jest szybkie podanie hasła.

1. Ciocia Zosia mamę i tatę kochała, więc tradycje rodzinne zachowała dlatego studiowała. (malarstwo)
2. Dużą wyobraźnię Nasza Zosia miała, więc baśń o pewnym skrzacie wyczarowała. Skrzat ten uczył jak być dobrym..... (przyjacielem).
3. Zofia Kossak-Szczucka wszystkie dzieci kochała. Jako pierwsza w Żegocie pomagała. (Żydom)
4. Sprawiedliwość, i prawda to są najważniejsze dla Zosi wartości. (dobro)

4. Podsumowanie

Podkreślenie roli w życiu społecznym Zofii Kossak-Szczuckiej, jej zasług dla Ojczyzny (przypomnienie piosenki i wiersza). Wręczenie każdemu uczniowi dyplomu „Przyjaciela Cioci Zosi” (zał. nr 3).

Autorzy:

Dominika Bielamowicz

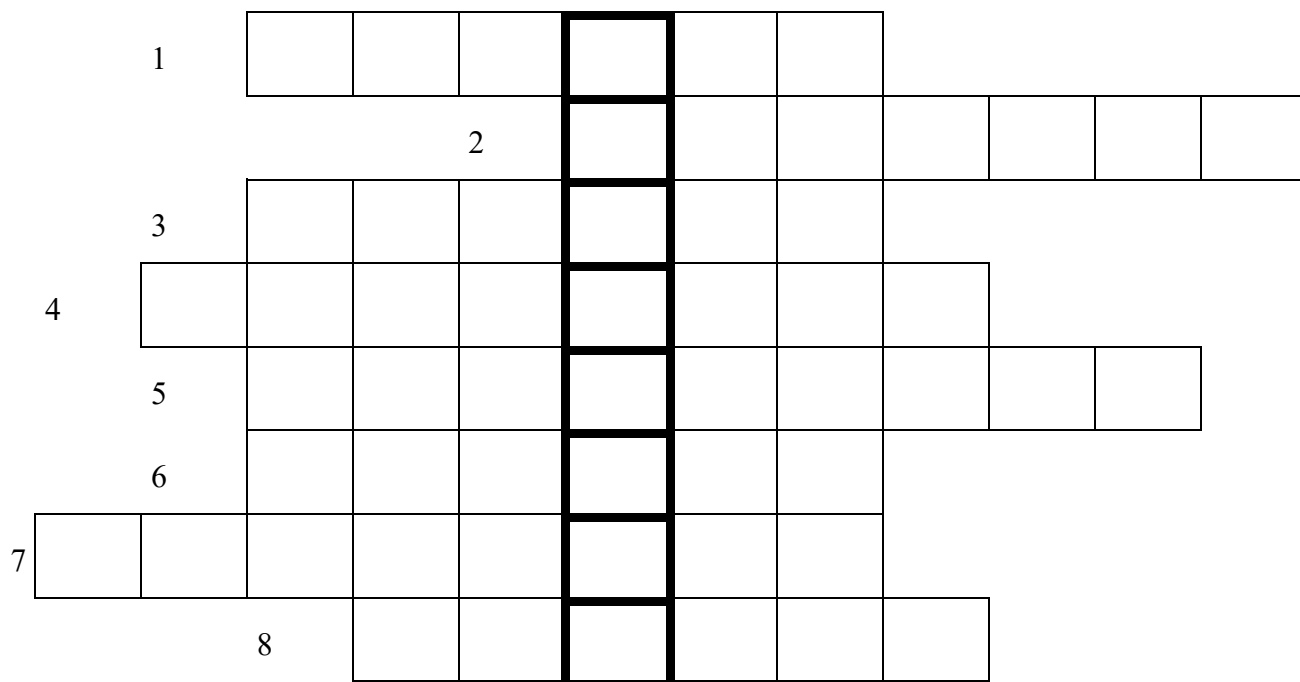
Anna Irzyk

Anita Duplaga

Załącznik nr 1 do scenariusza nr 5

Krzyżówka

1. Wraz z Wandzią organizację założyła, w której pomagała Żydom.
2. Jej pomnik znajduje się w Parku
3. Pani Zosia albo ..., madame nazywana.
4. W tym mieście studiowała malarstwo.
5. Jedno ze znanych dzieł literackich Zofii.
6. „Kłopoty Kacperka, góreckiego ...”
7. Urodziła się w
8. Wartość wyznawana przez Zofię, w piosence występuje zaraz za sprawiedliwością i dobrem.

Załącznik nr 2 do scenariusza nr 5

Wykreślanka

Ż C A S K R Z A T E

R E O C G T A P Ż I

S Z G I T D M R P N

K R J O R D A N A I

A T N C T K Ś C W M

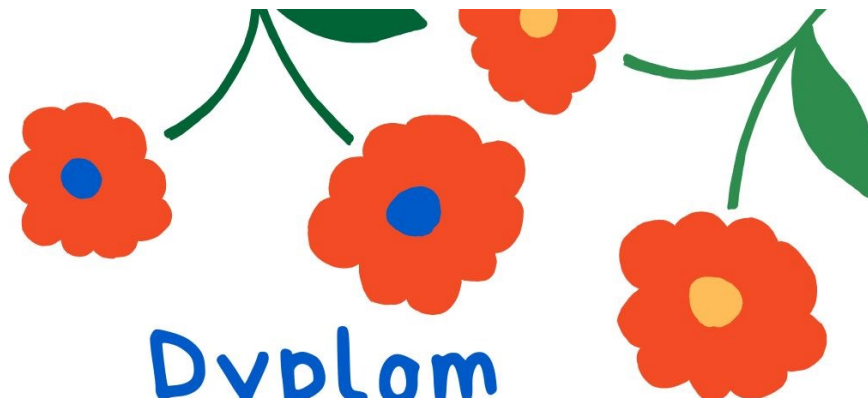
I O C I N A P O Ż Ś

W P R A W D A R I O

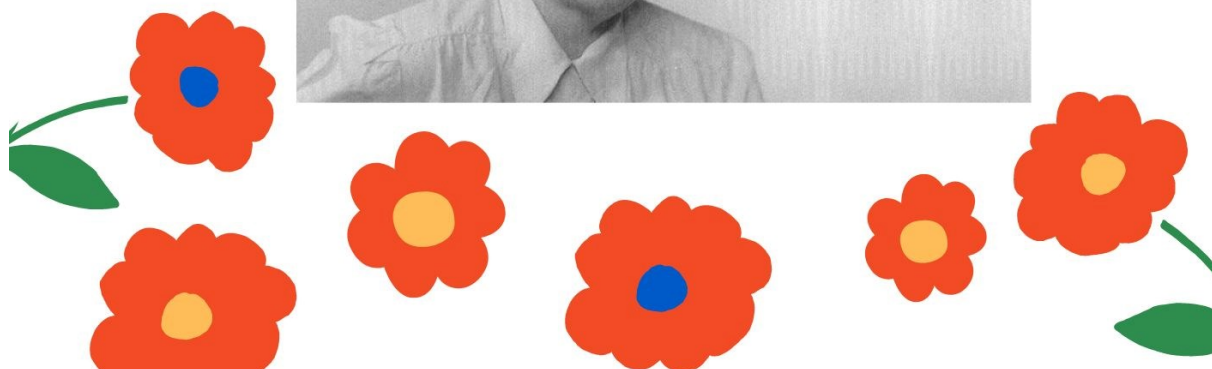
K Y C W O Ż Y Z R K

Załącznik nr 3 do scenariusza nr 5

Dyplom
Przyjaciela
Cioci Zosi
otrzymuje

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 1

Temat zajęć: Zofia Kossak- Szczucka – Nasza Ciocia.

Grupa wiekowa: uczniowie klas 4-8

Cel ogólny:

- kształtowanie świadomości patriotycznej,
- rozwijanie postaw prospołecznych i dobra wspólnego,
- rozwijanie zainteresowań dotyczących życia i twórczości Zofii Kossak-Szczuckiej.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wie, jakimi wartościami kierowała się Zofia Kossak-Szczucka,
- wymienia podstawowe fakty z życia Zofii Kossak-Szczuckiej,
- rozwija umiejętności współpracy w zespole,
- nabywa kompetencje wykorzystania TIK podczas zajęć.

Metody pracy: podająca, problemowa, aktywizująca.

Formy pracy: indywidualna, grupowa.

Pomoce i środki dydaktyczne: portret Zofii Kossak-Szczuckiej, krzyżówka, kody QR- zyciorisy Zofii Kossak- Szczuckiej, karta pracy- test wyboru, karta pracy-zadania prawda/fałsz, karta pracy- uzupełnianka, quiz na platformie quizizz, tablica multimedialna, komputer/laptop/tablet, telefon komórkowy.

Przebieg zajęć:

1. W trakcie burzy mózgów uczniowie wyjaśniają hasło „biografia”. Zapisują do zeszytu notatkę: Biografia - przedstawienie faktów z życia konkretnej osoby. Nauczyciel prezentuje portret Zofii Kossak- Szczuckiej (załącznik nr 1), nie podając uczniom kto jest przedstawiony na grafice. Zadaniem klasy jest przedstawienie swoich przypuszczeń, domysłów kto jest na ilustracji oraz kogo dotyczyć będzie dzisiejsza lekcja.

2. Nauczyciel podaje temat oraz cele lekcji. Uczniowie zapisują temat w zeszytach i wklejają grafikę z wizerunkiem poetki. Nauczyciel dzieli uczniów na cztery grupy. Każda z grup zajmuje się innym okresem życia Zofii Kossak-Szczuckiej.

Grupa I - dzieciństwo i młodość (1889-1922). Uczniowie rozwiązują krzyżówkę (zał. nr 2). Odpowiedzi do pytań zakodowane są w postaci kod QR (zał. nr 3).

Grupa II - okres międzywojenny (1923- 1938). Uczniowie rozwiązują tekst z lukami (zał. nr 4). Odpowiedzi do pytań zakodowane są w postaci kod QR (zał. nr 3).

Grupa III - II wojna światowa (1939- 1944). Uczniowie rozwiązują test wyboru (zał. nr 5). Odpowiedzi do pytań zakodowane są w postaci kod QR (zał. nr 3).

Grupa IV - okres powojenny (po 1944 roku). Uczniowie rozwiązują zadania prawda/fałsz. W zdaniach fałszywych podają prawidłowe odpowiedzi (zał. nr 6). Odpowiedzi do pytań zakodowane są w postaci kod QR (zał. nr 3).

Każda grupa po rozwiązaniu zadania tworzy krótką notatkę z najważniejszymi informacjami i odczytuje pozostałym uczniom.

Nauczyciel na bieżąco sprawdza postępy w rozwiązywaniu zadań. Po ustalonym czasie grupy, po kolei, prezentują rozwiązane zadania i notatki.

3. Podsumowanie

Uczniowie rozwiązują quiz na platformie quizizz.

https://quizizz.com/admin/presentation/636e9570fabled3001e9e8cd4?source=lesson_s_hare

<https://quizizz.com/join?gc=277320> kod:2 77320

Autor: Renata Makuch

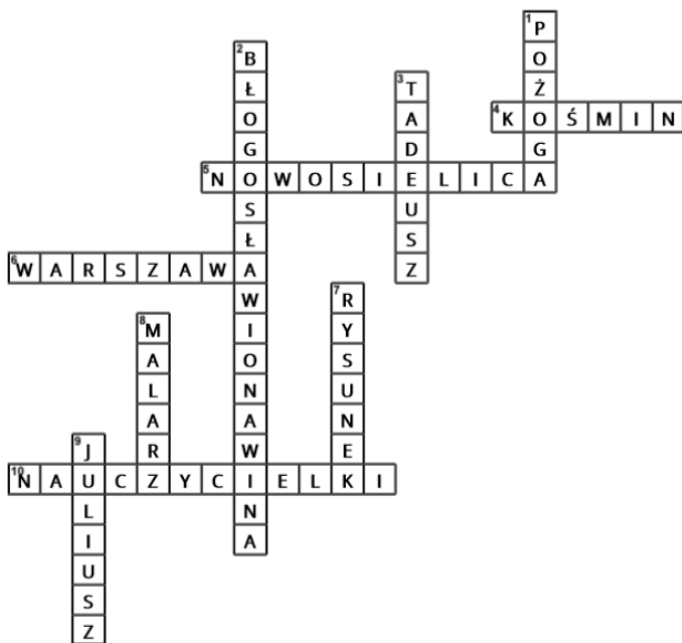
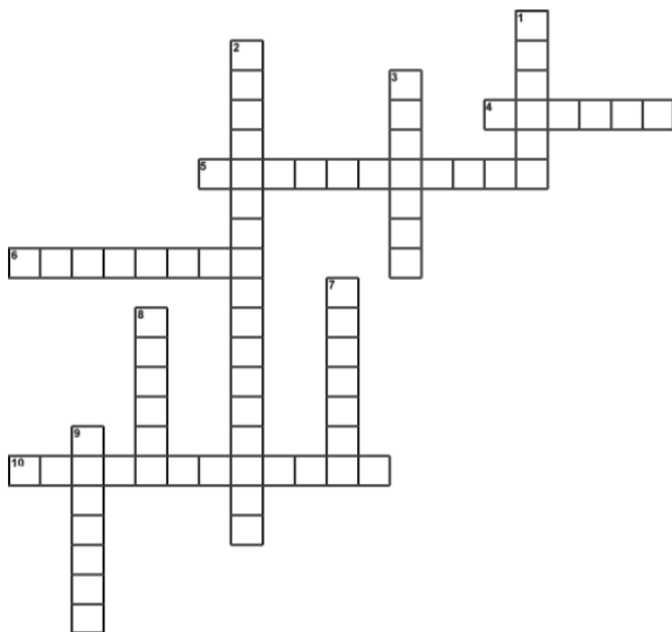

Załącznik nr 1 do scenariusza nr 1

Załącznik nr 2 do scenariusza nr 1

Poziomo:

4. Miejscowość urodzenia Zofii.
5. Gdzie zamieszkała Zofia po ślubie ze Stefanem Szczuckiem?
6. Miejscem studiowania malarstwa była ...
10. Pierwszą pracę Zofia podjęła w zawodzie

Pionowo:

1. Polski tytuł powieści napisanej w Krasiczynie.
2. Tytuł debiutanckiego utworu literackiego.
3. Imię drugiego syna Zofii.
7. Jaki kierunek studiowała Zofia w Genewie?
8. Kim z zawodu był dziadek Zofii Kossak- Szczuckiej?
9. Imię pierwszego syna Zofii.

Poziomo:

4. Miejscowość urodzenia Zofii.
5. Gdzie zamieszkała Zofia po ślubie ze Stefanem Szczuckiem?
6. Miejscem studiowania malarstwa była ...
10. Pierwszą pracę Zofia podjęła w zawodzie

Pionowo:

1. Polski tytuł powieści napisanej w Krasiczynie.
2. Tytuł debiutanckiego utworu literackiego.
3. Imię drugiego syna Zofii.
7. Jaki kierunek studiowała Zofia w Genewie?
8. Kim z zawodu był dziadek Zofii Kossak- Szczuckiej?
9. Imię pierwszego syna Zofii.

Załącznik nr 3 do scenariusza nr 1

Załącznik nr 4 do scenariusza nr 1

Pierwszy mąż Zofii zmarł w 1923 roku we Po męża Zofia wraz z dziećmi przeprowadziła się do wsi Dwa lata później wyszła za mąż za W roku urodziła syna Witolda a pochowała syna Jedyna córka - - urodziła się w 1928 roku. Cztery lata później przyznano jej nagrodę literacką Okres międzywojennym był czasem powstania najwybitniejszych dzieł poetki. Wydano cykl powieści historycznych z okresu Została odznaczona oraz a także otrzymała

Pierwszy mąż Zofii zmarł w 1923 roku **we Lwowie**. Po **śmierci** męża Zofia wraz z dziećmi przeprowadziła się do wsi **Górki Wielkie**. Dwa lata później wyszła za mąż za **Zygmunta Szatkowskiego**. W **1926** roku urodziła syna Witolda a pochowała syna **Juliusza**. Jedyna córka- **Anna**- urodziła się w 1928 roku. Cztery lata później przyznano jej **nagrodę literacką województwa śląskiego**. Okres międzywojennym był czasem powstania najwybitniejszych dzieł poetki. Wydano cykl powieści historycznych z okresu **wypraw krzyżowych**. Została odznaczona **Złotym Wawrzynem Akademickim Polskiej Akademii Literatury** oraz **Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski** a także otrzymała **Krzyż Zasługi Zakonu Rycerskiego św. Łazarza I klasy**.

Załącznik nr 5 do scenariusza nr 1

1. W 1939 roku Zofia wraz z dziećmi wyjechała z Górek Wielkich i zamieszkała w:
 - a) Krakowie
 - b) Częstochowie
 - c) Warszawie
 - d) Wrocławiu
2. W czasie wojny zajmowała się działalnością:
 - a) Rzemieślniczą
 - b) Konspiracyjną
 - c) Medyczną
 - d)
3. Zofia była jedną z twórczyń tajnej organizacji o nazwie:
 - a) Armia Krajowa
 - b) Front Odrodzenia Polski
 - c) Bataliony Chłopskie
 - d) Armia Ludowa
4. Zofia była jedną ze redakterek pisma podziemnego o nazwie:
 - a) „Polska żyje”
 - b) „Głos ludu”
 - c) „Barykada Wolności”
 - d) „Dziennik Polski”
5. Zofia była zaangażowana w niesienie pomocy Żydom. Założyła organizację pod kryptonimem:
 - a) Bojownicy niepodległości
 - b) Żegota
 - c)
 - d)
6. W którym roku Zofia została aresztowana i przewieziona do obozu koncentracyjnego Auschwitz?
 - a) 1940
 - b) 1941
 - c) 1942
 - d) 1943
7. Co przenosiła Zofia na Pawiak, w specjalnie wykonanej pudernicze?
 - a) Leki
 - b) Amunicję
 - c) Komunię świętą
 - d) Prasę

Odpowiedzi: 1 c, 2 b, 3 b, 4 a, 5 b, 6 d, 7 c

Załącznik nr 6 do scenariusza nr 1

1. Po upadku powstania Zofia wyjechała do Poznania.	P	F
2. Kolejnym przystankiem Zofii był Birmingham, gdzie wyjechała z misją Polskiego Czerwonego Krzyża.	P	F
3. Przez 12 lat, wraz z mężem mieszkała na farmie w Kornwalii.	P	F
4. Powieść „Król trędowaty” znalazł się na czele <i>Book of the Month</i> w Stanach Zjednoczonych.	P	F
5. W roku 1961 twórczość Zofii w Polsce objęta była ścisłą cenzurą.	P	F
6. Po okresie stalinizmu zaczęto masowo wydawać książki poetki.	P	F
7. Po powrocie do kraju, Zofia wraz z mężem zamieszkali w Krakowie.	P	F
8. Zofia zmarła 9 kwietnia 1958 roku w Bielsku- Białej.	P	F
1. Po upadku powstania Zofia wyjechała do Poznania. (Częstochowy)	P	F
2. Kolejnym przystankiem Zofii był Birmingham, gdzie wyjechała z misją Polskiego Czerwonego Krzyża. (Londyn)	P	F
3. Przez 12 lat, wraz z mężem mieszkała na farmie w Kornwalii.	P	F
4. Powieść „Król trędowaty” znalazł się na czele <i>Book of the Month</i> w Stanach Zjednoczonych. („Bez oręza)	P	F
5. W roku 1961 twórczość Zofii w Polsce objęta była ścisłą cenzurą. (1951)	P	F
6. Po okresie stalinizmu zaczęto masowo wydawać książki poetki.	P	F
7. Po powrocie do kraju, Zofia wraz z mężem zamieszkali w Krakowie. (Górkach Wielkich)	P	F
8. Zofia zmarła 9 kwietnia 1958 roku w Bielsku- Białej. (1968)	P	F

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 2

Temat zajęć: Spacer z ciocią Zosią po Krakowie, czyli opowieść o wartościach.

Grupa wiekowa: uczniowie klas 4-8

Cel ogólny:

- kształtowanie świadomości patriotycznej,
- rozwijanie postaw prospołecznych i dobra wspólnego,
- zapoznanie z wartościami, którymi kierowała się Zofia Kossak- Szczucka na podstawie, opowiadań: „Ojcowie cystersi”, „Uczta Wierzyńska”, „Hołd pruski”.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wie, kim była Zofia Kossak- Szczucka,
- potrafi podać najważniejsze wydarzenia z życia Zofii Kossak- Szczuckiej, wymienić tytuły jej opowiadań związanych z Krakowem oraz wskazać na wydarzenia historyczne w nich przedstawione,
- potrafi przedstawić wartości patriotyczne oraz etyczne zawarte w omawianych opowiadaniach,
- umie zastosować omawiane wartości w życiu codziennym i podaje przykłady na ich wykorzystanie.

Metody pracy: podająca, problemowa, aktywizująca.

Formy pracy: indywidualna, grupowa.

Pomoce i środki dydaktyczne: teksty opowiadań, komputer, zdjęcie Zofii Kossak-Szczuckiej, zdjęcie budynków klasztornych Cystersów w Mogile, fotografie upamiętniającej Hołd Pruski i Ucztę u Wierzyńska, kartki z fragmentami opowiadań i początkami aforyzmów.

Przebieg zajęć:

1. **Przypomnienie** przez nauczyciela najważniejszych wydarzeń z życia Zofii Kossak-Szczuckiej (prezentacja pdf zał. nr 1).

- Urodziła się 10 sierpnia 1889 roku w Koźminie, a zmarła 9 kwietnia 1968 roku w Bielsku Białej.
- Pochodziła z rodziny słynnych malarzy Kossaków, jej kuzynką była poetka Maria Pawlikowska-Jasnorzewska.
- Studiowała malarstwo i rysunek w uczelniach artystycznych, najpierw w Warszawie, a potem w Genewie.
- W okresie międzywojennym wyszła za mąż za Stefana Szczuckiego, a po jego śmierci za Zygmunta Szatkowskiego. Doznała radości macierzyństwa i smutku z powodu śmierci pierworodnego syna. Rozpoczęła także prace pisarskie, tworząc powieści historyczne, np. „Krzyżowcy”, „Król trędowaty”, „Bez oręża”.
- W czasie II wojny światowej zamieszkała w Warszawie i rozpoczęła działalność konspiracyjną i charytatywną. Była współzałożycielką Frontu Odrodzenia Polski, współpracowała z polityczno-wojskową katolicką organizacją Unia, wspólnie z innymi założyła radę Pomocy Żydom „Żegota”, współredagowała pismo podziemne „Polska Żyje”, trafiła do obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau, by potem być przewieziona na Pawiak i uwolnioną, dzięki pomocy przyjaciół: brała też udział w powstaniu warszawskim.
- Po wojnie wyjechała do Londynu, by pełnić funkcje kierownika oddziału Polskiego Czerwonego Krzyża. Posądzona niesłusznie za współpracę z komunistyczną władzą, odsunęła się od polskich emigrantów i pracowała na farmie w Kornwalii.
- W 1957 roku wróciła do kraju. Jako publicystka współpracowała z prasą katolicką. Odmówiła przyjęcia nagrody państwowej za wybitne osiągnięcia literackie w dziecinie powieści historycznej.
- Zawsze bliskie jej były wartości chrześcijańskie. Należała do Trzeciego Zakonu Św. Dominika od Pokuty. Narażając swoje życie przenosiła w ukryciu na Pawiak Najświętszy Sakrament.
- Jest autorką wielu utworów o tematyce historycznej, które wydawane były za granicą w języku angielskim i niemieckim.
- 11 listopada 2018 Prezydent RP odznaczył pośmiertnie pisarkę Orderem Orła Białego jako wyraz najwyższego szacunku wobec znamienitych zasług poniesionych dla chwały, dobra i pożytku Rzeczypospolitej Polskiej, z okazji Narodowych Obchodów Setnej Rocznicy Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Praca grupowa

Uczniowie zostają podzieleni na grupy liczące 2-3 osoby, a następnie otrzymują znajdujące się poniżej 3 fragmenty opowiadań Zofii Kossak-Szczuckiej. Nauczyciel poleca przeczytanie poniższych fragmentów, a następnie zapisanie płynącej z nich nauki.

1 fragment: „- Nie - odparł opat z uśmiechem - wiedza rzecz święta i nie lza jej zaniedbywać... Nie oddajem się jej tak wyłącznie jak benedyktyni, to prawda. (...) . Nam narzucili twarde prawo ustawicznego znoju, przykazując zagarniać jak najwięcej ludzi i tych ludzi uczyć, jak pracę rąk uczynić wdzięczną i wydatną... Dopieroż gdy się własnym wysiłkiem polepszy ich dola, damy im do ręki księgę... Na razie starczy, gdy się przeżegnać potrafią i Pozdrowienie Anielskie bez myłki powtórzyć... (...)Racz, wasza dostojność, przejść do refektarza na posiłek. Skromny on wielce, takiego gościa niegodny, lecz reguła broni nam pożywania mięsa, wino zaś dajem tylko chorym...” („Ojcowie cystersi”, s. 59).

2 fragment: „Cała sprawa poszła stąd, że Surka, Lejbka i Moszko, obdarte i piegami obsypane dzieci kupca Szymszela, weszły na galar stojący na Wiśle pod zamkiem. Galar zdawał się pusty. Ośmielone panującą na wybrzeżu ciszą, Żydzieta wlażyły nań, myśląc, że znajdą w jakiej szparze bodaj jedno z tych jabłek, które oryle wiozą na galarach w dół, a których zapach niesie się aż na oba brzegi. Lecz zamiast jabłek zastały tylko śpiącego flisaka. Przebudzony jął wymyślać nieproszonym gościom tak groźnie i chwycił w garść bosak tak wymownie, że przerażone Żydzieta skoczyły wprost z burty do wody. Że susza trwała od paru tygodni, nie trafiły na głębię: nurzając się z głową raz po raz a piszcząc bez przestanku przeraźliwie, dobrnęły do lądu. Obmokłe jak szczury, nie przestając krzyczeć w niebogłosy pognały w stronę Zwierzyńca. Flisak ani popatrzył za nimi, ułożywszy się z powrotem do drzemki. Przygodę dzieci widział tylko Hanko, pacholik przyboczny królewski, syn pana Henzelina Wierzynka ze Skrzynki, posłany pojrzeć na wały. Piski (...) nieudolne babranie się w wodzie zdały mu się okrutnie ucieszne. Śmiał się, aż mu oczy łzami zachodziły. Z licem pełnym tego śmiechu wrócił do komnaty.

- Nie widno gońców? - zapytał go żywo król. (...)
- Nie widno nikogo, miłościwy panie.
- A czego się śmiejesz?

- Abo... - Hanko opowiedział zajście najbarwniej, jak umiał, lecz król nie roześmiał się wcale.

- By woda była większa, potopiłyby się niebożęta - zauważył.

- Pewnikiem - stwierdził Hanko pogodnie. Król spojrział na niego spod oka.

- Cóż byś wtedy sam uczynił? - zapytał. Hanko rozdziawił gapiowato gębę, nie rozumiejąc pytania.

- Pytam, zali byś biegał ratować.

- Ratować żydowskie bachory?!

- A jakby tak pana strażnikowe dziecka plusnęły do wody?

- Jużci, cobym ratował.

- Tedy bacz, że jednako trza ratować i jednako lutować się tych, jak onych...

Hanko roześmiał się, pewien, że miłościwy pan krotochwilę sobie z niego stroi, i zaprzeczył gorąco. Król powtarza swoje, a Hanko znów swoje, aż król, że był prędko, jak się nie rozgniewa, że stołka nie porwie, nie krzyknie

- (...) Na oczy cię widzieć nie chcę! Ruszaj precz do domu!

Chłopiec oniemiał, za czym płaczem buchnął, do nóg próbował paść, nadaremno. (...) Siąkając nosem, oczy rękawem ocierając, poszedł Hanko do domu. Najgorzej, że nie wiedział, czym miłościwego pana ozeźlił” (Uczta Wierzyńska, s. 69-70).

3 fragment: „Trzysta lat bez sześciu mija, jak zasiedli nad granicą Polski niegodziwym sąsiadem, gorszym od głodu, od moru, od Tatarów. W tych trzystu leciech nie było bodaj ni jednego roku wolnego od sprawionych przez nich krzywde. Stali się zmorą nocną z ciężkiego sennego majaku, krwawiącą ustawicznie zadziorą, ucieleśnieniem złych mocy. Drapieżni i chciwi, przeciwstawiali polskiemu męstwu- przebiegłość, prostodusznej ufności słowiańskiej- szatańską zręczność podstępnych intryg i knowań. Grunwaldzki cios unicestwił ich, lecz wyzyskując polską słabość i łaskawość, odrodzili się i powstali znowu. A oto teraz przestawali istnieć, skończyli się sami w sobie... Tak myślał zebrany naród. Tak myślał król. (...)Kończy się dzieło... Spojrział na siedzącego u nóg swych Stańczyka.

- Patrz a cuduj się - rzekł. - Tej chwili nawet ty łatki nie przypniesz, bo wielka jest.

Błazen zmrużył lewe oko.

- Chwila wielka, wasza królewska mość, ale skutki zrodzi małe... Gadzina skórę zmienia, a przecież kasa jednak...
- (...) Czego byś jeszcze chciał?
- Iżby zmienili dusze, a nie płaszcze... („Hołd Pruski”, s.75-76).

Przykładowe odpowiedzi uczniów:

Fragment 1:

- nie należy zaniedbywać nauki,
- wiedza jest wartością nadrzędną,
- praca fizyczna może przynosić radość i pozytywne skutki,
- jeśli człowiek pozna sens pracy fizycznej, może docenić wiedzę, ale dochodzi do tego etapami,
- ważniejsze jest serdeczne przyjęcie kogoś niż suto zastawiony stół.

Fragment 2:

- należy traktować wszystkich ludzi z należytych szacunkiem,
- wszyscy ludzie są równi bez względu na wyznawaną religię, pozycję społeczną, narodowość,
- wszystkim ludziom należy udzielać pomocy w potrzebie.

Fragment 3:

- należy być dumnym z przynależności do narodu polskiego,
- osoby krzywdzące innych, ponoszą konsekwencje swych czynów,
- prawdziwa przemiana dokonuje się w sercu człowieka.

3. **Nauczyciel prosi** uczniów o przedstawienie pracy poszczególnych grup.

4. **Dyskusja** na temat aktualności nauk płynących z przedstawionych fragmentów.

- Czy wartości płynące z opowiadań Z. Kossak-Szczuckiej są nadal aktualne?
- Które z tych wartości są szczególnie ważne dla uczniów?
- Którą z prezentowanych wartości chciałbyś/chciałabyś wdrożyć w swoje życie?

5. **Układanie aforyzmów** zawierających naukę płynącą z omawianych na lekcji fragmentów opowiadań.

Aforyzm to złota myśl, sentencja, maksyma; zwięzła, lapidarna, przeważnie jednozdaniowa wypowiedź, wyrażająca ogólną prawdę filozoficzną lub moralną, w sposób zaskakujący i błyskotliwy.

Aby ułatwić uczniom tę pracę można zaproponować początki zdań, które mogą być zapisane na tablicy, np.:

Ludzi potrzebujących spotykamy...

Praca jest najlepszym sposobem...

Człowiek uczy się...

Wiedza to...

Idź przez życie...

Zrób wszystko...

Żyj...

Zmieniam się...

6. Podsumowanie

Nauczyciel wraz z uczniami formułuje wnioski z lekcji dotyczące Zofii Kossak-Szczuckiej.

Propozycja:

Zofia Kossak-Szczucka była wierna ideałom, które mogliśmy poznać na dzisiejszej lekcji:

- wielką wagę przykładła do wykształcenia, będąc nauczycielką i kształcąc się,
- pracowała nie tylko umysłowo, ale także fizycznie w gospodarstwie rolnym w Kornwalii,
- pomagała w czasie II Wojny Światowej Żydom w ramach organizacji Żegota, sama jeździła z Warszawy do Krakowa po dzieci żydowskie, narażając własne życie,
- poznawała historię Polski, tworzyła powieści i opowiadania o historii naszego kraju.

Autor: Dorota Siwek

Prezentacja pdf

Zofia Kossak- Szczucka

Urodziła się 10 sierpnia 1889 roku w Kośminie, a zmarła 9 kwietnia 1968 roku w Bielsku Białej.

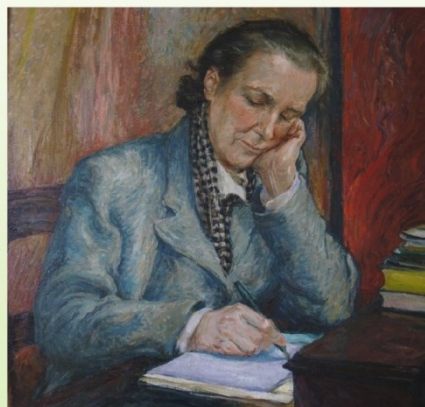
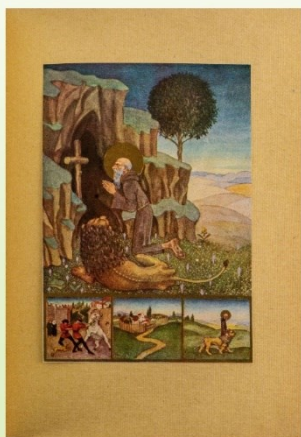
Górki Wielkie -
Muzeum Zofii Kossak
Szatkowskiej

Pochodziła z rodziny słynnych malarzy Kossaków, jej kuzynką była poetka Maria Pawlikowska - Jasnorzewska.

Studiowała malarstwo i rysunek w uczelniach artystycznych, najpierw w Warszawie, a potem w Genewie.

W czasie II wojny światowej zamieszkała w Warszawie i rozpoczęła działalność konspiracyjną i charytatywną. Była współzałożycielką Frontu Odrodzenia Polski, współpracowała z polityczno - wojskową katolicką organizacją Unia, wspólnie z innymi założyła radę Pomocy Żydom „Żegota”, współredagowała pismo podziemne „Polska Żyje”, trafiła do obozu koncentracyjnego Auschwitz-Birkenau, by potem być przewiezioną na Pawiak i uwolnioną, dzięki pomocy przyjaciół; brała też udział w powstaniu warszawskim.

W okresie międzywojennym wyszła za mąż za Stefana Szczuckiego, a po jego śmierci za Zygmunta Szatkowskiego. Doznała radości macierzyństwa i smutku z powodu śmierci pierwszego syna. Rozpoczęła także prace pisarskie, tworząc powieści historyczne, np. „Krzyżowcy”, „Król trędowaty”, „Bez oręża”.

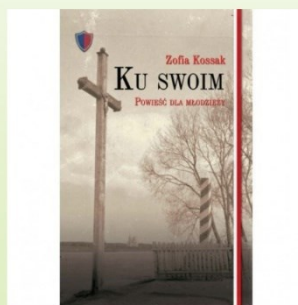
Po wojnie wyjechała do Londynu, by pełnić funkcje kierownika oddziału Polskiego Czerwonego Krzyża. Posądzona niesłusznie za współpracę z komunistyczną władzą, odsunęła się od polskich emigrantów i pracowała na farmie w Kornwalii.

W 1957 roku wróciła do kraju. Jako publicystka współpracowała z prasą katolicką. Odmówiła przyjęcia nagrody państwowej za wybitne osiągnięcia literackie w dziecinie powieści historycznej.

Powitanie powracającej w 1957 r. do Polski wybitnej pisarki Zofii Kossak-Szczuckiej

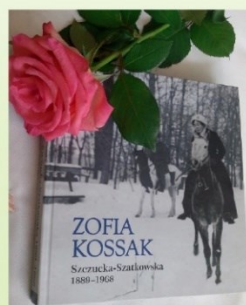
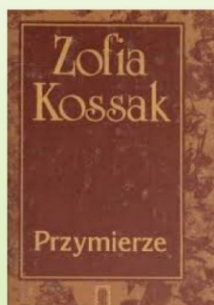
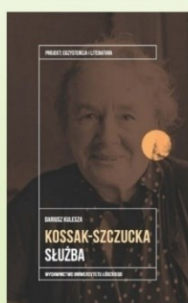

Zawsze bliskie jej były wartości chrześcijańskie. Należała do Trzeciego Zakonu Św. Dominika od Pokuty. Narażając swoje życie, przenosiła w ukryciu na Pawiak Najświętszy Sakrament.

Jest autorką wielu utworów o tematyce historycznej, które wydawane były za granicą w języku angielskim i niemieckim

11 listopada 2018 Prezydent RP odznaczył pośmiertnie pisarkę Orderem Orła Białego jako wyraz najwyższego szacunku wobec znamienitych zasług poniesionych dla chwały, dobra i pożytku Rzeczypospolitej Polskiej, z okazji Narodowych Obchodów Setnej Rocznicy Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej.

Załącznik nr 2 do scenariusza nr 2

Zofia Kossak-Szczucka

Załącznik nr 3 do scenariusza nr 2

Budynki klasztorne Cystersów w Mogile

Załącznik nr 4 do scenariusza nr 2

Hołd Pruski, autor: Jan Matejko

Uczta u Wierzyńka, autor: Bronisław Abramowicz

Załącznik nr 5 do scenariusza nr 2

Aforyzmy

Aforyzm to złota myśl, sentencja, maksyma; zwięzła, lapidarna, przeważnie jednozdaniowa wypowiedź, wyrażająca ogólną prawdę filozoficzną lub moralną, w sposób zaskakujący i błyskotliwy.

Ludzi potrzebujących spotykamy...

Praca jest najlepszym sposobem...

Człowiek uczy się...

Wiedza to...

Idź przez życie...

Zrób wszystko...

Żyj...

Zmieniam się...

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 3

Temat zajęć: „Żegota” – Rada Pomocy Żydom - działalność Zofii Kossak-Szczuckiej.

Grupa wiekowa: uczniowie klas 4-8

Cel ogólny:

- kształtowanie świadomości patriotycznej,
- rozwijanie postaw prospołecznych i dobra wspólnego,
- rozwijanie wrażliwości na krzywdę ludzką.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- zna rolę Zofii Kossak-Szczuckiej w założeniu Rady Pomocy Żydom,
- potrafi podać przyczyny utworzenia „Żegoty”, zna sylwetki jej głównych działaczy,
- potrafi wymienić sposoby udzielania pomocy Żydom przez „Żegotę”,
- wie, czym ryzykowali Polacy decydujący się na udzielenie pomocy zagrożonej ludności żydowskiej,
- potrafi ocenić rolę „Żegoty” w czasie II wojny światowej,
- wykorzystuje zdobytą wiedzę do poszanowania postaw prospołecznych i dobra wspólnego.

Metody pracy: podająca, problemowa, aktywizująca.

Formy pracy: indywidualna, grupowa.

Pomoce i środki dydaktyczne: krzyżówka, teksty źródłowe - *artykuł w gazecie, fragment z Zeszytu naukowego Muzeum Wojska, Szczehowicz, Hanna Zofia Kossak-Szczucka: lata wojny 1939-1945 "Zeszyt Naukowy Muzeum Wojska", 21, 2008, s. [50]-57*, karton, kolorowe kartki, klej, nożyczki.

Przebieg zajęć:

1. Rozwiązanie krzyżówki przez uczniów, odczytanie hasła, podanie tematu lekcji (zał. nr 1).
2. Nauczyciel dzieli uczniów na dwie grupy (praca z przydzielonymi tekstami).

Grupa I

Przeczytajcie uważnie artykuł *Rada Pomocy Żydom na terenie Polski* (zał. nr 2) i odpowiedzcie na pytania:

1. Czym miała zajmować się Rada Pomocy Żydom i które z tych działań wydaje się Wam najpotrzebniejsze?
2. Jak wyglądała działalność Zofii Kossak -Szczuckiej w tej organizacji?

Grupa II

Przeczytajcie fragmenty zeszytu *Hanny Szczechowicz, Zofia Kossak-Szczucka: lata wojny 1939-1945 "Zeszyt Naukowy Muzeum Wojska", 21, 2008, s. 53-54* (zał. nr 3) i odpowiedzcie na pytania:

1. Jakie działania prowadziła Zofia Kossak-Szczucka w czasie wojny?
2. Kim byli współpracownicy Zofii Kossak-Szczuckiej?
3. Zebranie najważniejszych informacji z lekcji.
Formułowanie głównego celu działalności „Żegoty”, podkreślenie roli Zofii Kossak-Szczuckiej, odczytanie fragment *Z Zeszytu naukowego Muzeum Wojska* (zał. nr 3).
 - zgłaszanie propozycji, zapisywanie na kartach,
 - przygotowanie wspólnej notatki o działalności Żegoty.

Propozycja notatki:

Główną cechą wspólną prezentowanych osób było zaangażowanie w działalność konspiracyjnej Rady Pomocy Żydom. Była to podziemna organizacja, podporządkowana rządowi polskiemu na uchodźstwie, starająca się nieść pomoc Żydom prześladowanym w czasie okupacji. Jej działacze prezentowali różne opcje polityczne i światopoglądowe.

4. Podsumowanie

Praca w dowolnej technice, w grupach, nad projektem pomnika, tablicy innej formy wg własnego pomysłu upamiętniającego działalność „Żegoty”.
Prezentacja wykonanych prac w galerii szkolnej.

Autor: Danuta Górczak

Załącznik nr 1 do scenariusza nr 3

Krzyżówka

1. P O Ź O G A
2. G E T T O
3. A N G L I A
4. _____ K O Ś M I N
B U R S Z T Y N
6. A U S C H W I T Z

1. Tytuł powieści autobiograficznej, autorka opisuje w niej wydarzenia z Wołynia
2. Odizolowana część miasta w czasie wojny przeznaczona dla mniejszości narodowej np. Żydów
3. Ciocia Zofia przebywała tam w latach 1946-1956
4. Miejsce urodzin Zofii Kossak
5. Tytuł opowiadania lub „złoty kamyk” na plaży
6. Obóz koncentracyjny, do którego zesłano Zofię Kossak -Szczucką

1.
2.
3.
4. _____
6.

1. Tytuł powieści autobiograficznej, autorka opisuje w niej wydarzenia z Wołynia
2. Odizolowana część miasta w czasie wojny przeznaczona dla mniejszości narodowej np. Żydów
3. Ciocia Zofia przebywała tam w latach 1946-1956
4. Miejsce urodzin Zofii Kossak
5. Tytuł opowiadania i „złoty kamyk” na plaży,

6. Obóz koncentracyjny do którego zesłano Zofię Kossak -Szczucką

Załącznik nr 2 do scenariusza nr 3

Rada Pomocy Żydom (kryptonim ŻEGOTA)

Rada Pomocy Żydom (kryptonim ŻEGOTA) – konspiracyjna organizacja społeczna, utworzona w grudniu 1942 r. przy Delegaturze Rządu RP na Kraj w wyniku przekształcenia Tymczasowego Komitetu Pomocy Żydom (kryptonim Kom. im. Konrada Żegoty), działającego od listopada 1942 r. pod kierownictwem Zofii Kossak-Szczuckiej. Działała do stycznia 1945 roku.

Funkcjonowała na podstawie porozumienia centrowych i lewicowych stronnictw politycznych polskiego podziemia (m.in. Polska Partia Socjalistyczna – Wolność, Równość, Niepodległość, Stronnictwo Demokratyczne, Stronnictwo Ludowe, Front Odrodzenia Polski) oraz koalicji organizacji żyd. (Bund, Żydowski Komitet Narodowy). W Radzie byli przedstawiciele m.in.: PPS-WRN, SL, SD, Bundu, Żyd. Komitetu Nar. (ŻKN), Frontu Odrodzenia Polski, Pol. Organizacji Demokr., RPPS, Związku Syndykalistów Pol.

Do najaktywniejszych działaczy należeli m.in.: W. Bartoszewski, P. Gajewski i J. Matus; kolejni przewodn.: J. Grobelny (I 1943–III 1944), R. Jabłonowski (V–VII 1944), L. Feiner (XI 1944–I 1945). W 1943 r. powstały rady okręgowe w Krakowie (S. Dobrowolski) i Lwowie (W.L. Chomsowa).

Głównym terenem działalności była Warszawa, gdzie mieściły się ogniwa centralne. Rada Pomocy Żydom pomagała ukrywającym się, wspierała materialnie ok. 4 tys. osób, dostarczała fałszywe dokumenty (ok. 50 tys.), starała się o mieszkania i kryjówki, organizowała opiekę nad dziećmi (w Warszawie ponad 2,5 tys.); środki finans. na pomoc Rada uzyskiwała głównie z dotacji Delegatury Rządu RP na Kraj (90%), z ofiar społeczeństwa pol. i środków dostarczanych przez Bund i ŻKN; różnymi formami pomocy R.P.Ż. w GG było objętych 40–50 tys. osób.

Rada współdziałała z Kierownictwem Walki Podziemnej w zwalczaniu tzw. szmalcowników (wydających Żydów i ukrywających ich Polaków) i szantażystów, apelowała o udzielanie pomocy Żydom, zorganizowała kilka ucieczek z obozów pracy i przerzutów uciekinierów na Węgry. W styczniu 1945 r. zakończyła działalność. R.P.Ż. uzupełniał Referat Żyd. Delegatury Rządu RP na Kraj, który pośredniczył w kontaktach z żydowskim podziemiem, opracowywał raporty dla władz RP na uchodźstwie i zwalczał przypadki szantażowania Żydów.

ŹRÓDŁA

- T. Prekerowa *Konspiracyjna Rada Pomocy Żydom w Warszawie 1942–1945*, Warszawa 1982;
- „Żegota” *Rada Pomocy Żydom 1942–1945. Wybór dokumentów*, Warszawa 2002.

Tekst zamieszczony obok pochodzi z książki "Historia i kultura Żydów polskich. Słownik", autorstwa Aliny Całej, Hanny Węgrzynek i Gabrieli Zalewskiej, wydanej przez WSiP. Treść hasła została przygotowana na podstawie materiałów źródłowych PWN.

Załącznik nr 3 do scenariusza nr 3

Szczechowicz, Hanna

**Zofia Kossak-Szczucka : lata wojny
1939-1945**

**"Zeszyt Naukowy Muzeum Wojska",
21, 2008, s. [50]-57**

Zdigitalizowano w ramach projektu pn. Budowa platformy "Podlaskie Czasopisma Regionalne", dofinansowanego z programu „Społeczna odpowiedzialność nauki” Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (umowa SONB/SP/465121/2020).

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Udostępniono do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zakonnych. Ukrywając się od początku okupacji Zofia Kossak-Szczuczka za wszelką cenę poświęcała się ratowaniu żydowskich dzieci. Nie miała żadnych wahań, gdy w grę wchodził problem jej zdaniem niezbędnej pomocy. Potrafiła sama pojechać po zagrożone dziecko żydowskie do Krakowa, a do różnych niebezpiecznych akcji włączyła całą rodzinę. Ta ofiarna praca prowadzona przez kilkunastoosobową grupę miała ograniczony zasięg, a wiosną 1942r. uzmysłowiła Zofii Kossak-Szczuczkiej, jak niewspółmierne były jej efekty w porównaniu z lawinowo rosnącymi potrzebami. Ostatecznym impulsem do podjęcia przez nią kroków, mających na celu rozwinięcie szerszej akcji społecznej, był widok coraz liczniejszych żebrzących dzieci żydowskich¹¹. Pracowała w Społecznej Organizacji Samoobrony kierowała Wydziałem Ochrony Człowieka o nazwie pomyslanej jako swoiste rozwinięcie ideowe znanego skrótu SOS, międzynarodowego apelu o ratowanie zagrożonych. Współpracowała też z polityczno-wojskową katolicką organizacją podziemną Unia. Dostarczała pierwszych lokali dla wydawnictw konspiracyjnych. Pierwszy numer *Biuletynu Informacyjnego* centralnego organu Służby Zwycięstwu Polski, Związku Walki Zbrojnej i Armii Krajowej wydano w jej mieszkaniu¹². Penetracja dużych ośrodków miejskich przez okupanta była tak intensywna, że prasę redagowano i drukowano w specjalnie zbudowanych schronach w lesie. Tak było między innymi w Okręgu AK Białystok¹³.

Głęboko tkwiąca w pracy podziemnej przy pomocy pisarki Marii Kann utworzyła kilkusobowy komitet na rzecz wykonania sztandaru dla 1 Polskiej Samodzielnej Brygady Spadochronowej. Pomysłodawcami tej pięknej inicjatywy byli oficerowie 1 Polskiej Samodzielnej Brygady Spadochronowej, a propozycję wykonania sztandaru przywiózł do kraju cichociemny, major Maciej Kalenkiewicz. Zofia Kossak-Szczuczka ogłosiła konkurs na projekt sztandaru. Pierwszą nagrodę uzyskał znany architekt inż. Maciej Nowicki, po wojnie współautor projektu gmachu ONZ w Nowym Jorku. Sztandar wykonano dzięki ofiarodawcom, którzy w hojny sposób przekazywali cenne dary i pieniądze. Profesor Stanisław Adamczewski ofiarował pochodzącą z XVIII wieku kape, będącą kiedyś w posiadaniu kardynała Albina Dunajewskiego ze wspaniałej purpurowej mory. W pracowni przy ul. Brackiej wyhaftowano złotem, srebrem i jedwabiem, zarówno na awersie, jak i rewersie wielkie sylwetki Krzyża Virtuti Militari. Po jednej stronie w jego środku znalazł się Orzeł Biały, a nad nim ryngraf z Matką Boską, po drugiej stronie widniał wizerunek Michała Archanioła walczącego ze smokiem. Białe pola przyozdobiły znaki spadochronowe, których wzory dostarczyli cichociemni: porucznik Mieczysław Eckhardt ps. „Bocian” porucznik Jan Marek ps. „Jaś” i major Maciej Kalenkiewicz ps. „Kotwicz”. Trójka ta stanowiła pierwszy poczet sztandarowy, któremu po poświęceniu wręczyły płat sztandaru dwie matki chrzestne: Zofia Kossak-Szczuczka i Maria Kann. Uroczystość poświęcenia odbyła się 3 listopada 1942 r. w kaplicy kanoniczek na placu Teatralnym w Warszawie. Uczestniczyło w niej ponad sto osób, zaangażowanych w realizację tego szczytnego przedsięwzięcia. Jednak na możliwość wysłania sztandaru do Szkocji czekali długo. Sztandar ukrywany był najpierw u kanoniczek, później ks. Jan Zieja schował go wśród szat liturgicznych w zakrystii kaplicy sióstr przy ul. Gęstej. Razem ze sztandarem czekał na opuszczenie kraju list napisany przez Zofię Kossak-Szczuczka i majora Macieja Kalenkiewicza do 1 Polskiej Samodzielnej Brygady Spadochronowej. Gdy wiosną 1944 r. nadszedł czas wysłania sztandaru, Zofia Kossak-Szczuczka była już w Oświęcimiu a z pierwszego pocztu sztandarowego pozostał tylko major Maciej Kalenkiewicz, gdyż porucznik

Mieczysław Eckhardt i porucznik Jan Marek zginęli w walce z Niemcami. 15 czerwca 1944 r. w miejscowości Cupar w Anglii odbyło się uroczyste wręczenie sztandaru 1 Polskiej Samodzielnej Brygadzie Spadochronowej. Tym uroczystsze, że w tym samym dniu jej dowódca pułkownik Stanisław Sosabowski, awansowany został do stopnia generała. Wybuchło Powstanie i Warszawa wierzyła, że sztandar do niej wróci razem z Brygadą. Stało się jednak inaczej 1 Polska Samodzielna Brygada Spadochronowa wykrwawiła się pod Arnhem i sztandar nie powrócił¹⁴.

Zofia Kossak-Szczuczka była głęboko zaangażowana w działalność konspiracyjną. Dzięki jej inicjatywie i nieustraszonemu zabiegom jako przewodniczącej katolickiej konspiracyjnej organizacji społecznej Frontu Odrodzenia Polski oraz Wandy Krahelskiej-Filipowiczowej, głoszącej przed I wojną światową działaczce polskiego ruchu socjalistycznego utworzona została w grudniu 1942 r. Rada Pomocy Żydom, jedyna w okupowanej Europie specjalna organizacja społeczna utworzona w celu niesienia pomocy Żydom, znana pod nazwą Tymczasowy Komitet Pomocy Żydom. Delegatura Rządu na Kraj zleciła objęcie kierownictwa w Tymczasowym Komitecie Pomocy Żydom Zofii Kossak-Szczuczkiej. Wprowadziła ona nazwę „Komitet im. Konrada Żegoty” o kryptonimie „Żegota” pozwalającą unikać w rozmowach niebezpiecznego terminu „Żyd” ale również sugerowała, że są to nazwy instytucji charytatywnych, niekoniecznie opiekujących się Żydami. Niemcy nie interesowali się zbyt działalnością filantropijną i dlatego w przypadku znalezienia przez nich pokwitowania lub sprawozdania z tą nazwą mogli nie zwrócić na nie większej uwagi. Biuro Rady w Warszawie zaopatrywało obozy pracy i getta w żywność i lekarstwa, ratowało dzieci, wyszukiwało kryjówki i kwatery dla ukrywających się Żydów, przygotowywano ucieczki, organizowało przerzuty pieniędzy i fałszywych dokumentów dla prześladowanych, rozbudowało łączność terenową, zarówno w obrębie miasta jak i na trudnych trasach do Krakowa i Lwowa¹⁵. Zaopatrywanie Żydów pozostających poza murami getta w dokumenty stwierdzające „aryjskie pochodzenie” uratowało wielu młodych ludzi od nieuchronnej zagłady, wysyłając ich jako Polaków na przymusowe roboty do Rzeszy, gdzie czekała ich niewolnicza praca i złe traktowanie, lecz istniała jakaś szansa przetrwania do końca wojny¹⁶. Za pomaganie Żydom groziła kara śmierci. Żydom, którzy opuszczali nakazany im teren zamieszkania, rozstrzeliwano. Ta sama kara dotyczyła osób, które Żydom udzielały świadomie schronienia. Inicjatorzy i pomocnicy byli karani tak jak sprawcy, a czyn zamierzony tak jak spełniony. Sprzedanie lub darowanie czegoś do jedzenia, nawet podanie szklanki wody spragnionemu, traktowane było jako udzielanie pomocy Żydom. Całe rodziny ginęły za taki gest, ponieważ hitlerowcy stosowali zasadę odpowiedzialności zbiorowej¹⁷.

Zofia Kossak-Szczuczka była programowo przeciwna wszelkim organizacyjnym rygorom, rozumiała działalność opiekuńczą jako ruch spontaniczny nie wymagający koordynowania. Pracę indywidualną uważała za najbardziej odpowiadającą warunkom konspiracji. Każdy z członków Rady Pomocy Żydom miał pod opieką kilku lub kilkunastu uciekinierów z getta, którymi się opiekował. Lokowano ich w domach zakonnych i w domach opieki społecznej. Wyrabiano im „aryjskie papiery”, dostarczano pieniądze a przy ewentualnym „spaleniu się” mieszkania wyszukiwano nowych gospodarzy. Rada Pomocy Żydom dostarczyła fałszywe dokumenty około 50 tysiącom ukrywających się Żydów. Za tę działalność po wojnie Zofia Kossak-Szczuczka odznaczona została medalem „Sprawiedliwy Wśród Narodów Świata”. Długo poszukiwana przez Niemców, została przypadkowo aresztowana 25 września 1943 r. Wysłana do obozu

koncentracyjnego w Oświęcimiu trafiła jako Zofia Śliwińska, ale tożsamość więźniarki nr 64491 pozostawała dla Niemców tajemnicą przez całe pół roku¹⁸. Po zidentyfikowaniu 20 maja 1944 r. została przewieziona na Pawiak, gdzie spędziła kilka miesięcy w oczekiwaniu na wykonanie wyroku śmierci. Wyrwana z życia rodzinnego, z walki konspiracyjnej, zatroskana o najbliższych, brutalnie wepchnięta do celi, poniewierana i głodna, musiała nauczyć się żyć w nie znanych dotąd okrutnych warunkach. Życie w celi było nieustanną udręką spowodowaną brakiem miejsc, wody do mycia, niezbędnych przedmiotów osobistych. Wyżywienie jakie otrzymywały więźniarki było niewystarczające i bardzo niesmaczne. Systematyczne niedożywienie bardzo ujemnie wpływało również na stan psychiczny, wywołując niepokój, zdenerwowanie i osłabiając odporność psychiczną na myśl o pozostawionej w wolności pracy konspiracyjnej¹⁹. Wiele trzeba było mieć hartu ducha, aby zachować równowagę i nie złamać się, żyjąc pod ustawiczną grozą, bicia, przesłuchań, ciągłych egzekucji, niepokoju i niepewności swego losu i najbliższych. W sprzyjających okolicznościach ewakuacji Pawiaka, została wykupiona przez Delegaturę Rządu. Wyszła na wolność 28 lipca 1944 r. na trzy dni przed wybuchem powstania warszawskiego²⁰. Zofia Kossak-Szczucka, jako sanitariuszka „Weronika” wzięła udział w powstaniu warszawskim, w którym uczestniczyły jej dzieci Anna i Witold²¹. Wraz ze swoją matką zamieszkała w domu starców. Po upadku Powiśla, gdy Niemcy wyprowadzili ludność i podpalił dzielnicę pozostała z niezdolnymi do marszu starszankami, których uratowała przed pożarem nosząc wiadrami wodę stojącą w piwnicy. Później udało się jej wyjechać do Częstochowy, gdzie powstała książka o Oświęcimiu *Zotblani*, zawierająca osobiste wspomnienia i niektóre drastyczne szczegóły więźniarki lagru kobiecego w Oświęcimiu²².

Olbrzymia większość więźniów rekrutowała się z ludzi nie mających nic wspólnego z jakąkolwiek działalnością polityczną. W obozie umieszczano z powodu przynależności narodowej lub rasowej. Skazywano na niewolniczą pracę lub bezpośrednio na zagładę tylko dlatego, że więźniarki były Polkami, Żydówkami, Rosjankami, Jugosłowiankami, Francuskimi, Ukrainkami lub Cygankami. Zofia Kossak-Szczucka z trudem pisała o bolesnych i męczących przeżyciach obozowych opatrzonej głęboką refleksją nad człowieczeństwem. Stworzenie w Oświęcimiu kobiecego lagru o charakterze wyniszczającym było wynikiem zmian w psychice niemieckiej. Wkraczając do Polski w 1939 r. Niemcy nie doceniali roli kobiet polskich. Mordowali je przez wrodzone okrucieństwo lub w celu biologicznego wytepienia narodu polskiego, natomiast nie doceniali w nich przeciwnika. W pierwszym roku okupacji przekonali się ze zdumieniem, że Polka na równi z mężczyzną występuje czynnie do walki o niepodległość, że dorównuje mężczyźnie w odwadze, inicjatywie, wytrwałości, gotowości bojowej, a góruje nad nim w wytrzymałości na tortury. Według statystyki gestapo na dziesięć załamań męskich wypadło jedno kobiece. Powyższa charakterystyka dotyczyła kobiety polskiej w ogóle bez względu na przynależność do sfery społecznej. Udział w konspiracji brały z jednakowym zaangażowaniem intelektualistki, nauczycielki, ziemianki, sklepikarki, pensjonarki. Służące, kucharki, praczki na równi z chlebobawczyniami należały do Podziemia, a zaprzysiężone oddane były całym sercem konspiracji. Na wsi kolportaż prasy szedł głównie przez ręce kobiet. Stwierdzenie tych faktów wzbudziło w Niemczech nienawiść do kobiety polskiej. Kobiety konspiratorki i działaczki społeczne w opinii Niemców zasługiwały na bezwzględne wytepienie. Z takiego nastawienia zrodził się Oświęcim, który dla zwykłego więźnia oznaczał śmierć²³. Najdotkliwsze

były w lagrze cztery plagi: chłód, głód, brud i w „ogóle”. To ostatnie określenie wyrażało klimat psychiczny, który bardziej niż pozostałe utrapienia decydował o tym, że Oświęcim był piekłem. Był odzwierciedleniem systemu konsekwentnie obmyślonego w najdrobniejszych szczegółach, zmierzającego do odczłowieczenia więźniów. Proces odczłowieczenia opierał się na kilku podstawowych założeniach polegających na odebraniu więźniowi osobowości poprzez uczynienie go numerem pośród tysięcy innych numerów i nieuznawanie żadnych cech indywidualnych oraz życie w gromadzie nie dopuszczające nigdy chwili samotności, ani w dzień ani w noc. Samotność, która jest elementem dojrzwania duszy była wykreślona z życia lagrowego. Ważnym filarem lagrowego systemu wychowawczego było wypalenie w kobietach godności i poczucia wstydu wynikającego ze świadomości dobra i zła poprzez pokazy nagości urządzone podczas wędrówki do sauny, w oczekiwaniu na inspekcję, wizytę lekarza lub akcję odswenia. W obozie panował ciągle pośpiech, rozpoczynał się on od 3:30 rano, gdy gwizdek zrywał uśpione więźniarki i trwał do wieczora, kiedy zmęczone kobiety padały na prycze. Żyły one w nieustannym transie i w obawie spóźnienia. Na każdą czynność przewidziany był czas o kilka minut za krótki. Trzeba było ciągle się spieszyć by zdążyć i uniknąć bicia. Nieprzerwany pośpiech, bezmyślne zajęcia w rodzaju nacierania cegieł tłuczoną czerwieńszą cegłą, mycie chodnika, wykładanie daminą dołów do spalania ciał, ciągnięcie wozów przyczyniały się do robienia z więźniów niewolników. Pomagało w tym słownictwo, gwara obozowa złożona ze zniekształconej niemczyzny, języków polskiego i słowackiego, pełna brzydkich wyrażań i obelżywych epitetów²⁴. Zofia Kossak-Szczucka opisała potworne warunki bytowania więźniów w Oświęcimiu. Wszelchobecnny odór trupi i zapach spalonych ciał rozchodził się daleko. Murowane baraki stały na błocie. Znajdowały się w nich prycze, po trzy spiętrzone nad sobą szuflady dwa metry szerokie, dwa metry głębokie i metr wysokie. W takiej pryczy spało pokotem, jedna na drugiej od dziewięciu do piętnastu kobiet. W ciasnych, ciemnych, dusznych i przepelnionych pryczach kobiety umierały, rodziły dzieci, które były natychmiast uśmiercane. Bardzo ciężka wyniszczająca organizm ludzki praca, nieustający głód potęgujący uczucie zimna, złe warunki higieniczne, ustawiczny brak wody spowodowały, że kobiety masowo umierały z wycieńczenia. Dzienna racja żywności, którą otrzymywał więzień wynosiła rano pół litra czarnej kawy, w południe ¾ litra zupy z brukwi i fioletowej kapusty, a wieczorem pajda chleba od 300 do 350 gram i od 15 do 20 gram kielbasy lub 30 gram sera albo łyżka stołowa marmolady. Jadłospis obozowy przewidywał dla ciężko pracujących 2150 kalorii, zaś dla umiarkowanie pracujących 1738 kalorii. Rzeczywisty przydział wynosił 1744 kalorie i 1302 kalorie, a norma niezbędna dla funkcjonowania organizmu wynosi odpowiednio 4800 do 3600 kalorii²⁵. Wieczorne apele na zimnie i mrozie trwały często do apelu porannego, po czym gnano kolumny kobiet do pracy. W czasie takich apelów umierało nawet kilkaset kobiet. Raz na miesiąc odbywała się selekcja, podczas której likwidowano kobiety niezdolne do pracy. Każda z kobiet musiała przebiec przed komisją kilkadziesiąt metrów, demonstrując swą formę fizyczną. Instynkt życia był tak silny, że choć dla każdej z nich śmierć byłaby wybawieniem, a pomysły komisji jedynie przedłużającym mękę odroczeniem, to z siłą rozpaczły biegly. Podczas takiej selekcji było wiele kobiet, które nie mogły się zdobyć na podobny wysiłek. Były wówczas kierowane do bloku 25 zwanego blokiem śmierci, a następnego dnia stracone w komorze gazowej. Przeżyć mogły tylko kobiety pozostające na funkcjach. Wiosną 1944 r

w Oświęcimiu znajdowało się około sześciu tysięcy Polek. Na tę ilość siedemdziesiąt kobiet zajmowało ważne stanowiska takie jak: kapo, blokowe lub ich zastępczynie, sześćset pracowało na lagrze nie wychodząc z kolumnami roboczymi w pole. Praca na lagrze obejmowała kuchnię, magazyny, paczkarnię i rewir. Była lżejsza i wykonywana w pomieszczeniach. Pierwsze miały dostatnie warunki i wszelkie dane, aby przeżyć, mogły również pomagać innym. Drugie wegetowały, szczególnie, jeśli dostawały paczki. Uprzywilejowana była również niewielka grupa kobiet zatrudniona w fermie ogrodniczej Rajsko należącej do lagru. Siedemset kobiet miało prawo oczekiwać, że przetrzymają pobyt w lagrze i wrócą do domu. Reszta skazana była nieodwracalnie na śmierć. Siła woli, zdrowie, odporność organizmu decydowały o tym tylko, czy zgon nastąpi zaraz, po kilku tygodniach, czy po kilku miesiącach²⁶. Zofia Kossak-Szczucka podkreślała, że o losach Oświęcimia i wszystkich podobnych mu mordowniach ludzkich należy pamiętać i wyciągnąć wnioski, które pozwolą na pielęgnowanie pamięci o ofiarach i męczennikach, a świadectwo okrutnych zbrodni stanowić będzie protest przeciwko zbrodni i przemocy. Oświęcim przetrwali nieliczni, dzięki żywym źródłom siły i odporności ludzkiej, wśród nich była Zofia Kossak-Szczucka, która w obozie przeszła ciężki tyfus. Żywiła nadzieję, że męka milionów niewinnych istot, ich spowinowacenie, straszliwa agonia powinny zmienić każdego człowieka²⁷.

W latach wojennych odegrała dużą rolę w formacji młodego Władysława Bartoszewskiego, którego włączyła do konspiracji i pomocy ukrywającym się Żydom, zaangażowała w działalność Rady Pomocy Żydom, oraz zaproponowała prowadzenie kolportażu pism Frontu Odrodzenia Polski. Profesor Władysław Bartoszewski powiedział, iż dzięki Zofii Kossak-Szczuckiej natrafił na ludzi mówiących wspólnym językiem i wyznających wspólne wartości²⁸. Człowiek legenda budujący zręby polsko-niemieckiego i polsko-żydowskiego pojednania w czasie okupacji był bliskim współpracownikiem i sekretarzem pisarki oraz sekretarzem redakcji „Prawdy” organu prasowego Frontu Odrodzenia Polski a także redaktorem „Prawdy Młodych”, przeznaczonych dla młodzieży, w którym troska o młodych, słabszych i potrzebujących była najważniejszym celem i najcenniejszą wartością²⁹. W sierpniu 1945 r. Zofia Kossak-Szczucka została skierowana na misję Polskiego Czerwonego Krzyża do Londynu. Legalny wyjazd i zgoda na wydawanie książek w kraju naraziły ją na ostracyzm tamtejszej emigracji. Wraz z mężem, który przeżył wojnę w niemieckim obozie jenieckim, kupiła w Kornwalii farmę mleczną, ale ciężka praca fizyczna przekraczała siły dwojga schorowanych i niemłodych już ludzi. Przez 12 lat przebywała na emigracji kontynuując pracę pisarską. Po powrocie do kraju w 1957 r. osiadła ponownie w Górkach Wielkich. Jako publicystka współpracowała przede wszystkim z prasą katolicką. Dzięki umiejętnościom barwnego obrazowania, dużym walorom poznawczym i potocznej narracji większość jej powieści historycznych zyskała popularność nie tylko wśród dorosłych, ale również i u dzieci. W 1964 r. była jedną z sygnatariuszek listu 34, w którym przyłączyła się do protestu pisarzy w obronie swobody wypowiedzi. Zmarła w Bielsku Białej, pochowana została na cmentarzu parafialnym w Górkach Wielkich³⁰.

Zofia Kossak-Szczucka wpisała się na trwałe w dzieje konfliktów zbrojnych XX wieku. W czasie wojny 1939-1945 wybrała drogę walki z Niemcami polegającą na oddziaływaniu słowem i czynnym zaangażowaniem. Redagowała i kolportowała prasę konspiracyjną, rejestrowała i ujawniała zbrodnie okupanta. Działała w konspiracji, wniosła pomoc dzieciom dotkniętym okrucieństwem wojny, ludziom prześladowanym,

cierpiącym i umierającym. Była pełną poświęcenia i ofiarności działaczką społeczną. Głęboko zaangażowana w działalność podziemia, wielokrotnie decydowała o powodzeniu wielu zadań. Przeżyła gehennę obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu. Więziona na Pawiaku nie poddała się fizycznym i psychicznym torturom. Po uwolnieniu wzięła udział w powstaniu warszawskim niosąc ofiarną i pełną samozaparcia pomoc walczącym i ludności cywilnej. Pozostawiła po sobie wiele publikacji i pamięć o tym, że uratowała wielu ludzi od śmierci.

PRZYPISY:

- 1 J. Krzyżanowski, *Dzieje literatury polskiej*, Warszawa 1979, s. 664.
- 2 H. Janowska, *Sesja naukowa PAN poświęcona 50 rocznicy odzyskania niepodległości*, [w:] *Droga przez półwiecze*. Warszawa 1969, s. 293.
- 3 Z. Kossak-Szczucka, *Pożoga*, Wrocław 2005, ss. 299.
- 4 *Britannica. Edycja polska*, t. 21. Poznań 2003, s. 274-275.
- 5 M. Stysiak, *Kobiety polskie w ruchu oporu*, [w:] *By nie odeszły w mrok zapomnienia. Udział kobiet polskich w II wojnie światowej*, Warszawa 1976, s. 6.
- 6 Cz. Brzoza, A. L. Sowa, *Historia Polski 1918-1945*, Kraków 2006, s. 287.
- 7 T. Prekerowa, *Konspiracyjna Rada Pomocy Żydom w Warszawie 1942-1945*, Warszawa 1982, s. 39.
- 8 W. Bartoszewski, *Kobiety w konspiracyjnej pomocy społecznej w okresie okupacji hitlerowskiej. (Zarys problemu)*, [w:] *By nie odeszły...*, s.147.
- 9 W. Bartoszewski, *Warto być przywołtym*, Poznań 2005, s. 11.
- 10 J. Garliński, *Niezapomniane lata. Dzieje Wywiadu Więziennego i Wydziału Bezpieczeństwa Komendy Głównej Armii Krajowej*, Londyn 1987, s. 9-10.
- 11 T. Prekerowa, *op.cit.*, s. 52-53.
- 12 B. Matusowa, *„Kwiatkowska”, Udział kobiet w wydawaniu i kolportowaniu tajnej prasy (SL „Roch” i AK)*, [w:] *By nie odeszły...*, s. 116.
- 13 J. Ślaciak, *Polska Walcząca (1939-1945)*, t. 1-2, Warszawa 1985, s. 271.
- 14 *Ibidem*, s. 332-333.
- 15 W. Bartoszewski, *Kobiety w konspiracyjnej pomocy*, *op. cit.*, s. 152.
- 16 K. Grunberg, *Czas wojny 1939-1945*, Toruń 1991, s. 242.
- 17 W. Bartoszewski, *Warto być...*, s. 87.
- 18 Z. Śliwicki, *Meldunek z Pawiaka*, Warszawa 1974, s. 286-287.
- 19 R. Domańska, *Kobiety na Pawiaku w okresie okupacji hitlerowskiej.1939-1944*, [w:] *By nie odeszły...*, s. 426-428.
- 20 S. Podlewski, *Wolność krzyżami się mierzy*, Warszawa 1989, s. 79.
- 21 B. Urbanek, *Pielęgniarki i sanitariuszki w Powstaniu Warszawskim 1944*, Warszawa 1988, s. 401.
- 22 M. Jończyk, *Zofia Kossak 1890-1968*, [w:] *Sławne Polki*, Poznań 2000, s. 50.
- 23 Z. Kossak, *Z odcblani*, Warszawa 1958, s. 32.
- 24 *Ibidem*, s. 79-81.
- 25 *Wypisy z historii obozu koncentracyjnego Oświęcim-Brzezinka* [w:] A. Bujak, *Oświęcim-Brzezinka Auschwitz-Birkenau*, Warszawa 1997, s. 43-44.
- 26 *Ibidem*, s. 34-39.
- 27 *Ibidem*, s. 247.
- 28 W. Bartoszewski, *Warto być...*, s. 10.
- 29 A. Kimont, *Wspomnienie o Zofii Kossak i FOP-ie*, „Więź” 1986 nr 4.
- 30 M. Jończyk, *op. cit.*, s. 51.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 4

Temat zajęć: Człowiek w sytuacjach trudnych (dylematy moralne) na podstawie życia i działalności Zofii Kossak-Szczuckiej podczas wojny.

Grupa wiekowa: uczniowie klas 4-8

Cel ogólny:

- kształtowanie świadomości patriotycznej,
- rozwijanie postaw prospołecznych i dobra wspólnego,
- zapoznanie z działalnością i dylematami moralnymi Zofii Kossak-Szczuckiej w obliczu wojny.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- rozumie pojęcie: moralność,
- wymienia dylematy moralne w życiu Zofii Kossak-Szczuckiej,
- dokonuje refleksji na temat postępowanie pisarki,
- formułuje własne zdanie na forum grupy,
- nabywa umiejętność wykorzystania TIK,
- wydobywa z tekstu najważniejsze informacje.

Metody pracy: podająca, problemowa, aktywizująca.

Formy pracy: indywidualna, grupowa.

Pomoce i środki dydaktyczne: Zeszyt naukowy Muzeum Wojska 21, 2008 s.50-57 [fragmenty], krzyżówka, wykreślanka, tablica multimedialna, komputer/laptop, telefon komórkowy, strona wordart, kahoot.

Przebieg zajęć:

1. Przypomnienie wiadomości o Zofii Kossak-Szczuckiej.

Wprowadzenie elementu zadania odwróconego, nauczyciel podaje odpowiedzi, a uczniowie mają za zadanie sformułować 4 pytań odnośnie biografii Zofii Kossak – Szczuckiej:

a) odpowiedź: Górka Wielka

Przykładowe pytanie: *Gdzie mieszkała Zofia Kossak – Szczucka po śmierci męża?*

b) odpowiedź: nauczycielka

Przykładowe pytanie: *Jaka była pierwsza praca Szczuckiej?*

c) odpowiedź: Najświętszy Sakrament

Przykładowe pytanie: *Co przenosiła Zofia na Pawiak, w specjalnie wykonanej puderniczce?*

d) odpowiedź: Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski

Przykładowe pytanie: *Jakie odznaczenie otrzymała pisarka za swoją działalność?*

2. Nauczyciel rozdaje każdemu uczniowi wykreślankę. Zadaniem ucznia jest odnalezienie sześciu wyrazów będących tematem dzisiejszych zajęć (zał. nr 1).
3. Przeprowadzenie tzw. „burzy mózgów” w programie wordart ze słowem „moralność”. Wspólne wybranie najciekawszych propozycji i wspólne ułożenie definicji słowa „moralność” <https://wordart.com/edit/lm4k4etw5xhs> (zał. nr 2).
4. Nauczyciel rozdaje fragment tekstu do przeczytania na temat Zofii Kossak – Szczuckiej „Zeszyty naukowe Muzeum Wojska 21” 2008 (zał. nr 3). Po przeczytaniu tekstu, ćwiczenie umiejętności czytania ze zrozumieniem poprzez rozwiązanie kahoota zawierającego osiem najważniejszych pytań dotyczących działalności Zofii Kossak-Szczuckiej (zał. nr 4).

<https://create.kahoot.it/share/zofia-kossak-szczucka/d502d68d-4f30-442c-8003-e1c616986622>

5. Podsumowanie

Przeprowadzenie krótkiej dyskusji ukierunkowanej na znalezienie odpowiedzi w zakresie pytań:

Jakie dylematy moralne towarzyszyły Zofii Kossak-Szczuckiej podczas wojny?

Jakie cechy charakteru pokazują jej działania?

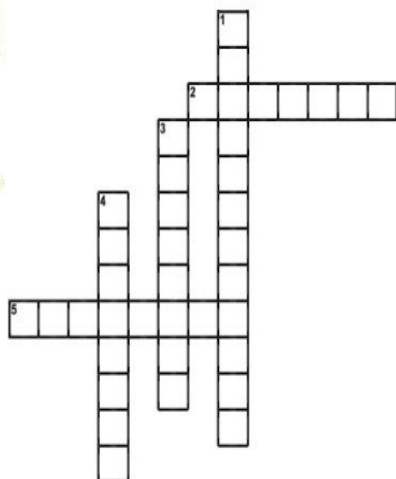
Co sądzicie o postawie pisarki-działaczki?

Dla chętnych zadanie dodatkowe – Krzyżówka (zał. nr 5).

Autor: Arleta Skorupa

Zofia Kossak - Szczucka

Poziomo:

2. Utwór dotyczący niezgody wobec zagłady Żydów na terenie okupowanej Polski.
5. Współautorka gazet Komendy..... Polski.

Pionowo:

1. Profesor, którego zaangażowała w w działalność Rady Pomocy Żydom.
3. Miejsce obozu, w którym przebywała pisarka.
4. Nazwisko pod którym ukrywała się Kossak - Szczucka w trakcie wojny.

Załącznik nr 1 do scenariusza nr 4

W	O	X	A	Z	X	T	Y
K	O	Y	T	S	F	V	O
M	A	C	R	T	B	F	R
O	F	Z	F	W	A	R	G
R	G	<u>L</u>	G	E	T	B	A
A	C	O	W	R	H	H	N
L	F	W	O	J	N	A	I
N	T	I	D	H	J	G	Z
O	F	E	R	F	R	D	A
<u>Ś</u>	P	C	P	O	M	O	C
<u>Ć</u>	G	Z	W	U	E	I	J
T	S	E	F	G	<u>Ż</u>	B	A
R	D	<u>Ń</u>	G	F	Y	D	R
E	G	S	T	Y	D	E	T
A	V	T	T	G	Z	D	W
R	D	W	R	R	I	T	Y
P	R	O	T	E	S	T	W

W	O	X	A	Z	X	T	Y
K	O	Y	T	S	F	V	O
M	A	C	R	T	B	F	R
O	F	Z	F	W	A	R	G
R	G	<u>L</u>	G	E	T	B	A
A	C	O	W	R	H	H	N
L	F	W	O	J	N	A	I
N	T	I	D	H	J	G	Z
O	F	E	R	F	R	D	A
<u>Ś</u>	P	C	P	O	M	O	C
<u>Ć</u>	G	Z	W	U	E	I	J
T	S	E	F	G	<u>Ż</u>	B	A
R	D	<u>Ń</u>	G	F	Y	D	R
E	G	S	T	Y	D	E	T
A	V	T	T	G	Z	D	W
R	D	W	R	R	I	T	Y
P	R	O	T	E	S	T	W

W	O	X	A	Z	X	T	Y
K	O	Y	T	S	F	V	O
M	A	C	R	T	B	F	R
O	F	Z	F	W	A	R	G
R	G	<u>L</u>	G	E	T	B	A
A	C	O	W	R	H	H	N
L	F	W	O	J	N	A	I
N	T	I	D	H	J	G	Z
O	F	E	R	F	R	D	A
<u>Ś</u>	P	C	P	O	M	O	C
<u>Ć</u>	G	Z	W	U	E	I	J
T	S	E	F	G	<u>Ż</u>	B	A
R	D	<u>Ń</u>	G	F	Y	D	R
E	G	S	T	Y	D	E	T
A	V	T	T	G	Z	D	W
R	D	W	R	R	I	T	Y
P	R	O	T	E	S	T	W

W	O	X	A	Z	X	T	Y
K	O	Y	T	S	F	V	O
M	A	C	R	T	B	F	R
O	F	Z	F	W	A	R	G
R	G	<u>L</u>	G	E	T	B	A
A	C	O	W	R	H	H	N
L	F	W	O	J	N	A	I
N	T	I	D	H	J	G	Z
O	F	E	R	F	R	D	A
<u>Ś</u>	P	C	P	O	M	O	C
<u>Ć</u>	G	Z	W	U	E	I	J
T	S	E	F	G	<u>Ż</u>	B	A
R	D	<u>Ń</u>	G	F	Y	D	R
E	G	S	T	Y	D	E	T
A	V	T	T	G	Z	D	W
R	D	W	R	R	I	T	Y
P	R	O	T	E	S	T	W

Załącznik nr 2 do scenariusza nr 4

Załącznik nr 3 do scenariusza nr 4

HANNA SZCZECHOWICZ

Zofia Kossak-Szczucka

Lata wojny 1939-1945: W historii II wojny światowej kobiety zapisały piękną kartę bohaterstwa i poświęcenia. Jedną z nich była Zofia Kossak – Szczucka. Od chwili wybuchu wojny 1939-1945 r. Zofia Kossak-Szczucka poszukiwana była przez gestapo za swoją twórczość pisarską nacechowaną wartościami patriotycznymi. Ukrywała się pod przybranym nazwiskiem Sikorska, a potem Śliwińska. [...] Kossak bardzo wcześnie włączyła się w działalność konspiracyjną i charytatywną w okupowanej Warszawie, do której powróciła w 1935 roku. [...] Organizowała pomoc i pisała do podziemnych gazet. Wiele z nich kolportowała, jeżdżąc rowerem po kraju i udając handlarzkę. Już od października 1939 r. była współredaktorką podziemnych gazet Komendy Obrońców Polski pt. „Orlęta i Polska Żyje”. Na podstawie relacji naocznych świadków opracowała szokujący raport o sytuacji w obozach koncentracyjnych zatytułowany „W piekle”. W odpowiedzi na masową zagładę bezbronných Żydów w warszawskim getcie przekazywała a informacje wstałych komunikatach władz Polski Podziemnej [...] W ulotce Protest wydanej w Warszawie na początku sierpnia 1942 r. w ilości 5 tysięcy egzemplarzy Zofia Kossak-Szczucka nawoływała ludzi bez względu na przekonania polityczne do niesienia pomocy prześladowanym Żydom. Zofia Kossak-Szczucka z narażeniem życia pomagała internowanym żołnierzom w ucieczkach w nawiązywaniu kontaktów z rodzinami, dostarczała im również ubrania cywilne. Z własnej inicjatywy w pierwszych latach wojny podjęła akcję pomocy więźniom Pawiaka B. Docierała do nich, do ich rodzin oraz członków siatek konspiracyjnych, przekazywała lekarstwa i żywność. Zbierała informacje o przebiegu śledztw, kierunku zainteresowań gestapo oraz ostrzegała osoby zagrożone aresztowaniem. Z Departamentu Opieki Medycznej Delegatury pozyskała znaczne środki finansowe, które umożliwiły dodatkowe zakupy żywności dla kuchni więziennej na Pawiaku oraz wsparcie akcji paczkowej Patronatu Opieki nad Więźniami i użyczała pierwszych lokali dla wydawnictw konspiracyjnych. Pierwszy numer Biuletynu Informacyjnego centralnego organu Służby Zwycięstwu Polski, Związku Walki Zbrojnej i Armii Krajowej wydano w jej mieszkaniu. Długo poszukiwana przez Niemców, została przypadkowo aresztowana 25 września 1943 r. i wysłana do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu, gdzie trafiła jako Zofia Śliwińska, ale tożsamość więźniarki nr 64491 pozostawała dla Niemców

tajemnicą przez całe pół roku. Po zidentyfikowaniu 20 maja 1944 r. została przewieziona na Pawiak, gdzie spędziła kilka miesięcy w oczekiwaniu na wykonanie wyroku śmierci. Wyrwana z życia rodzinnego, z walki konspiracyjnej, z troską o najbliższych, brutalnie wepchnięta do celi, poniewierana i głodna, musiała nauczyć się żyć w nieznanym dotąd okrutnym warunkach. Życie w celi w nieustannej udręce, brakiem miejsc, wody do mycia, niezbędnych przedmiotów osobistych. [...] Wyszła na wolność 28 lipca 1944 r. na trzy dni przed wybuchem powstania warszawskiego. Zofia Kossak-Szczucka, jako sanitariuszka "Weronika" wzięła udział w powstaniu warszawskim, w którym uczestniczyły jej dzieci Anna i Witold [..]. W latach wojennych odegrała znaczącą rolę w formacji młodego Władysława Bartoszewskiego, którego włączyła do konspiracji i pomocy ukrywającym się Żydom, zaangażowała w działalność Rady Pomocy Żydom, oraz zaproponowała prowadzenie kolportażu pism Frontu Odrodzenia Polski. Profesor Władysław Bartoszewski powiedział, że dzięki Zofii Kossak – Szczuckiej natrafił na ludzi mówiących wspólnym językiem i wyznających wspólne wartości [...].

Załącznik nr 4 do scenariusza nr 4

1 - Quiz

Za co gestapo poszukiwało Kossak- Szczucką?

2 - Quiz

Pod jakim nazwiskiem ukrywała się początkowo Kossak- Szczucka?

3 - Quiz

Jaki tytuł nosiła gazeta, której współautorką była pisarka?

4 - Prawda czy fałsz

W ulotce "Protest" Zofia Kossak-Szczucka nawoływała ludzi do pomocy Polakom.

5 - Quiz

Pod jakim pseudonimem brała udział w powstaniu warszawskim?

6 - Prawda czy fałsz

W mieszkaniu Szczuckiej działały wydawnictwa konspiracyjne.

7 - Quiz

Kto powiedział słowa " Dzięki Zofii natrafiłem na ludzi mówiących wspólnym językiem i wyznających wspólne wartości"?

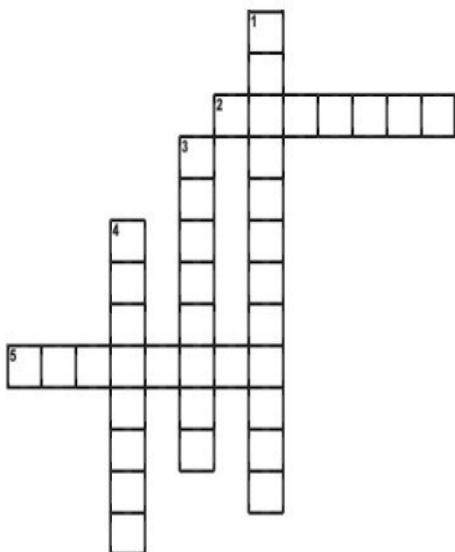
8 - Quiz

Do jakiego obozu trafiła Kossak?

Załącznik nr 5 do scenariusza nr 4

Zofia Kossak - Szczucka

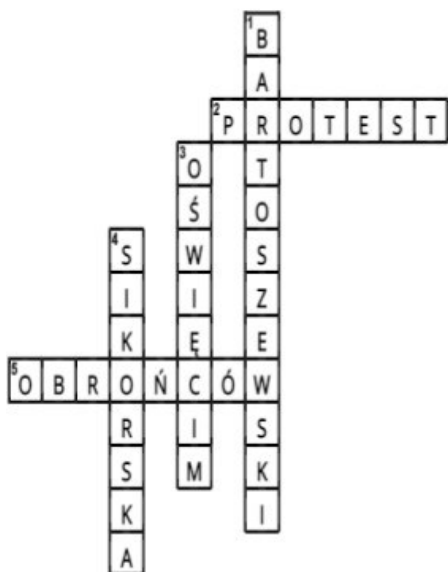
Poziomo:

2. Utwór dotyczący niezgody wobec zagłady Żydów na terenie okupowanej Polski.
5. Współautorka gazet Komendy..... Polski.

Pionowo:

1. Profesor, którego zaangażowała w w działalność Rady Pomocy Żydom.
3. Miejsce obozu, w którym przebywała pisarka.
4. Nazwisko pod którym ukrywała się Kossak - Szczucka w trakcie wojny.

Zofia Kossak - Szczucka

Poziomo:

2. Utwór dotyczący niezgody wobec zagłady Żydów na terenie okupowanej Polski.
5. Współautorka gazet Komendy..... Polski.

Pionowo:

1. Profesor, którego zaangażowała w w działalność Rady Pomocy Żydom.
3. Miejsce obozu, w którym przebywała pisarka.
4. Nazwisko pod którym ukrywała się Kossak - Szczucka w trakcie wojny.

SCENARIUSZ ZAJĘĆ 5

Temat zajęć: Postawa Zofii Kossak- Szczuckiej inspiracją dla nas.

Grupa wiekowa: uczniowie klas 4-8

Cel ogólny:

- kształtowanie świadomości patriotycznej,
- rozwijanie postaw prospołecznych i dobra wspólnego,
- utrwalenie wiadomości dotyczących życia i twórczości Zofii Kossak-Szczuckiej.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- zna historię życia Zofii Kossak-Szczuckiej,
- potrafi wyjaśnić skąd Zofia Kossak-Szczucka nazwana została Ciocią Zosią,
- bierze udział w dyskusji nad wartościami: przyjaźń, odwaga, lojalność, odpowiedzialność,
- nabywa umiejętność korzystania z TIK.

Metody pracy: podająca, problemowa, aktywizująca.

Formy pracy: indywidualna, grupowa.

Pomoce i środki dydaktyczne: życiorys Zofii Kossak-Szczuckiej w formie kodu QR, internet, strony www, telefon, mapa myśli w aplikacji mentimeter, fragmenty tekstu „Ciocia Zosia w konspiracji”, rozsypanka, dyplom.

Przebieg zajęć:

1. Przypomnienie życiorysu Zofii Kossak- Szczuckiej.

Uczniowie w parach układają chronologicznie rozsypankę (zał. nr 1) przedstawiającą życie Zofii, wspierając się życiorysem w formie on-line/ORcode (zał. nr 2). Sprawdzenie poprawności wykonanego zadania.

2. Cechy zachowania będące inspiracją do życia.

Nauczyciel dzieli klasę na 5 grup, każdej z grup przydziela inny tekst (zał. nr 3). Uczniowie na podstawie tekstu i poznanego życiorysu wyszukują cechy, zachowania,

które mogą stać się inspiracją dla ich życia. Po zakończeniu pracy w grupach, prezentują swoje hasła na tablicy.

Następnie nauczyciel zadaje pytania do całej klasy:

„Zofia zainspirowała mnie do”

„Dzięki Zofii zrozumiałem/am, że”

„U Cioci Zosi podoba mi się to, że ...”.

3. Podsumowanie

Uczniowie wchodzą na stronę aplikacji <https://www.menti.com/als6a6paqkut> i odpowiadają na pytanie:

„Które cechy będę godnie naśladował/a?”.

Udzielane odpowiedzi wyświetlają się na tablicy pod linkiem:
<https://www.mentimeter.com/app/presentation/alyphg9tfp3tm67jco8od7x81xp9z2wn>

Na zakończenie zajęć uczniowie otrzymują dyplom „Przyjaciela Cioci Zosi” (zał. nr 4).

Autor: Renata Makuch

Załącznik nr 1 do scenariusza nr 5

1. Zofia urodziła się 10.08.1889 roku w Kośminie.
2. Jej pierwszym mężem był Stefan Szczucki z którym miała dwóch synów.
3. Pierwszym utworem napisanym przez Zofię była „Pożoga”.
4. Po śmierci pierwszego męża zamieszkała w Górkach Wielkich.
5. Otrzymała nagrodę literacką województwa śląskiego.
6. Okres międzywojennym był czasem powstania najwybitniejszych dzieł poetki.
7. Początek wojny to przeprowadzka Zofii do Warszawy
8. Poetka była zaangażowana w działalność konspiracyjną i charytatywną.
9. Była współzałożycielka organizacji Front Odrodzenia Polski oraz redaktorkom pisma „Polska Żyje”.
10. Niosła pomoc Żydom, stworzyła organizację o kryptonimie „Żegota”.
11. W czasie pobytu w obozie koncentracyjnym przenosiła Komunię Świętą.
12. Po wojnie wyjechała do Londynu z misją Polskiego Czerwonego Krzyża.
13. Okres powojenny to czas popularności dzieł Zofii.
14. Zofia zmarła 9.04.1968 roku w Bielsku Białej.

Załącznik nr 2 do scenariusza nr 5

<https://zyciorysy.pl/biografia/zofia-kossak-szczucka/>

Załącznik nr 3 do scenariusza nr 5

Tekst 1 „... Posiada dar rozmowy i uważnego słuchania, ośmiela ludzi i wierzy we wspólną pracę ponad podziałami. Najlepszy dowód na to: współpraca z Krahelską-Filipowiczową – kobietą o zupełnie innych poglądach politycznych, która jako 18-latka bierze udział w zamachu (chodziło o wyrok na carskiego gubernatora Skałona). „Ciotka” łąpie szybko kontakt z młodymi ludźmi. – Nie przypominała osoby z wyższych sfer – mówił Aleksander Kamiński (słynny „Kamyk” z „Szarych Szeregów”), który znał Zofię z czasów przedwojennego harcerstwa. Pewnego razu podczas okupacji spotykają się w Warszawie i Zofia, wyczuwając sytuację, pyta „Kamyka” wprost, czy ten ma gdzie się podziać, dodając natychmiast, że posiada duże mieszkanie. Po czym przygarnia chłopaka na kilka miesięcy. Nie jest jedynym, któremu pomaga. Konspiracyjną grupę, którą kieruje, nazywają żartobliwie... Ochroną Ciotki lub Wydziałem Zdychulców. „Ciotka” jest bezpośrednia, prostolinijna i chce, żeby każdy czuł się swobodnie w jej towarzystwie. ...” (przyjacielska, odpowiedzialna, uważna)

Tekst 2 „... Posiada dar rozmowy i uważnego słuchania, ośmiela ludzi i wierzy we wspólną pracę ponad podziałami. Najlepszy dowód na to: współpraca z Krahelską-Filipowiczową – kobietą o zupełnie innych poglądach politycznych, która jako 18-latka bierze udział w zamachu (chodziło o wyrok na carskiego gubernatora Skałona). „Ciotka” łąpie szybko kontakt z młodymi ludźmi. – Nie przypominała osoby z wyższych sfer – mówił Aleksander Kamiński (słynny „Kamyk” z „Szarych Szeregów”), który znał Zofię z czasów przedwojennego harcerstwa. Pewnego razu podczas okupacji spotykają się w Warszawie i Zofia, wyczuwając sytuację, pyta „Kamyka” wprost, czy ten ma gdzie się podziać, dodając natychmiast, że posiada duże mieszkanie. Po czym przygarnia chłopaka na kilka miesięcy. Nie jest jedynym, któremu pomaga. Konspiracyjną grupę, którą kieruje, nazywają żartobliwie... Ochroną Ciotki lub Wydziałem Zdychulców. „Ciotka” jest bezpośrednia, prostolinijna i chce, żeby każdy czuł się swobodnie w jej towarzystwie. ...” (przyjacielska, odpowiedzialna, uważna)

Tekst 3 „...Kamiński z rozrzewnieniem wspomina powtarzający się poranny obrazek: wielka pisarka krząta się w kuchni, żeby podopiecznym z konspiracji zapewnić jakiegokolwiek śniadanie. Potem zakłada ubranie, które nie rzuca się w oczy: kozuch z paskiem, grubą spódnicę, chustkę na głowę i narciarskie buty, i „po swojemu” idzie walczyć z okupantem. Czasami zdarzy jej się zapomnieć, podejść na przykład na ulicy do Stefana Grota-Roweckiego,

zagaić, jakby generał nie był ścigany. – Panie Stefanie, jakże się cieszę, że pana widzę – wspomina Władysław Bartoszewski. Gdy trzeba ratować czyjeś życie, bez skrupułów korzysta ze swoich przedwojennych znajomości w kołach ziemiańskich. Kiedy Żyd musi być ulokowany w którymś z dworów poza Warszawą, mówi: – Anulka to załatwi (chodzi o Annę Marię Lasocką, której były mąż prezesuje Związkowi Ziemian Polskich). ..” (przyjacielska, odważna, dojrzała)

Tekst 4 „... Ma niewątpliwie spore poczucie humoru: tworzenie Frontu Odrodzenia Polski upamiętniła, podarowując matce suczkę o imieniu Fopcia! Świetnie zorganizowana Zofia radzi sobie ze wszystkim. Mimo coraz bardziej reglamentowanych racji żywnościowych uruchamia akcję pomocy więźniom obozów: na jej prośbę jeden ze znajomych lekarzy (były więzień Auschwitz) opracowuje recepturę paczki żywnościowej, która przy uwzględnieniu nałożonych przez Niemców obostrzeń (każda rzecz musiała być zważona i opisana w formularzu) dostarcza możliwie jak najwięcej produktów pozwalających przeżyć. A w rogi, pomiędzy dwie warstwy kartonu, wsuwa się grypsy. – Praca ta pochłaniała dużo czasu, a pełne paczki były ciężkie i trudne do manipulowania przy sznurowaniu. Byłyśmy obie złane potem – wspomina córka pisarki....” (wesoła, pomocna, odważna,)

Tekst 5 „... Od razu bierze sprawy w swoje ręce: pisze broszury i odezwy, m.in. w „Prawdzie”, „Biuletynie Informacyjnym” czy „Polska Żyje”. Zakłada Front Odrodzenia Polski, Tymczasowy Komitet Pomocy Żydom przemianowany później na Radę Pomocy Żydom o kryptonimie Żegota. Wspiera jeszcze Społeczną Organizację Samoobrony i Unię Kobiet. Wychowuje przy tym, w skromnych warunkach, dwoje dzieci i zapewnia opiekę leciwej już matce. Być może dlatego ma świadomość podstawowych potrzeb i wie, że na zagładę są narażeni przede wszystkim Żydzi z niższych warstw społecznych, zamknięci przed wojną w swoich enklawach: drobni kupcy, rzemieślnicy, miejska biedota. To ich głównie chce ratować. Potrafi swoją pasją pomagania zarazić tysiące ludzi dobrej woli: – Siatka „Żegoty” rozciągnęła się na całe terytorium Generalnej Guberni, aż do oddalonych stron kraju. Ocenia się dzisiaj, że z „Żegotą” regularnie współpracowało ok. 14 tys. ludzi....” „... RPŻ zajmuje się również zbieraniem pieniędzy na okupy za Polaków skazanych na śmierć. Są to zazwyczaj osoby bardzo cenne dla podziemia. Tak życie ocali m.in. Irena Sendlerowa, która „wykupiona” po aresztowaniu dożywa końca wojny pod zmienionym nazwiskiem....” (przyjacielska, odpowiedzialna, odważna, lojalna)

Załącznik nr 5 do scenariusza nr 5

Dyplom
Przyjaciela
Cioci Zosi
otrzymuje

